

Programma GroenBlauw

Gemeente Weert

Programma GroenBlauw

Gemeente Weert

Opdrachtgever: Gemeente Weert
Projectnr: WEE148

Datum: juni 2025

Opsteller:
JJ

Verificatie:
[Redacted]

Validatie:
[Redacted]

T 088 - 33 66 333
F 088 - 33 66 099
E info@kragten.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
2	Waarom een Programma GroenBlauw?	8
2.1	Positionering van het Programma GroenBlauw	10
3	Dit is Weert	12
4	Onze opgaven en uitdagingen	14
4.1	Positieve gezondheid	14
4.1.1	Thema: Gezondheid	14
4.1.2	Thema: Hittestress	16
4.1.3	Thema: Afstand tot koelte	18
4.2	Blauwe structuur	20
4.2.1	Thema: Wateroverlast	20
4.2.2	Thema: Waterkwaliteit	22
4.2.3	Thema: Afkoppelen hemelwater	24
4.3	Groene structuur	26
4.3.1	Thema: Kwantiteit openbaar groen	26
4.3.2	Thema: Kwaliteit openbaar groen	28
5	Toekomstbeeld van Weert waar groen en blauw een belangrijke rol in heeft	30
6	Van toekomstbeeld naar uitvoering	32
6.1	Waar gaan we aan de slag	32
6.2	Hoe gaan we aan de slag?	39
6.2.1	Maatregelen op structuurniveau, wijk overstijgend	40
6.2.2	Maatregelen op wijkniveau	52
6.2.3	Maatregelen op straatniveau	59
6.2.4	Maatregelen op gebruikersniveau	60
7	Richtlijnen voor uitvoering	62
7.1	Richtlijnen voor groen en blauw samen	62
7.2	Richtlijnen voor blauw (GRP)	62
7.2.1	Afvalwater verwerken op doelmatige wijze	62
7.2.2	Grondwater in balans	64
7.2.3	Duurzaam omgaan met hemelwater bij nieuwbouw	66
7.3	Richtlijnen voor groen	67
8	Invloed Programma GroenBlauw op andere programma's	68
9	Meerjariginvesteringsprogramma (MIP)	69
	Bronnenlijst	78

1 Inleiding

Het Programma GroenBlauw is een van de themaprogramma's voor de uitwerking van de Omgevingsvisie. Het is een programma dat zich richt op de (deels wettelijke) verplichtingen, opgaven en ambities op het gebied van groen, biodiversiteit, klimaat, water en riolering. Het Programma GroenBlauw geeft antwoord op de vraag hoe wij de openbare ruimte in het stedelijke gebied gaan inrichten om richting 2050 klimaatbestendig en waterrobuust te zijn. Daarnaast willen we een gemeente blijven waar het tegelijk aangenaam is om te vertoeven, te wonen en te werken waarvoor een gezond watersysteem en groene ruimten een belangrijke bijdrage leveren. Groene ruimten met veel variatie, met beeklopen en open wateren met biologisch leven, nodigen uit om te recreëren, te ontmoeten en actief bezig te zijn.

De vele boomstructuren, groengebieden en het uitgestrekte buitengebied dragen bij aan de kwaliteit van Weert. In de 'Strategische Visie voor Weert 2030' en de 'Omgevingsvisie' zijn deze kwaliteiten benoemd en vastgelegd in Weert "De groene thuishaven". Dat we terecht trots mogen zijn op onze stedelijke kwaliteit werd duidelijk met de verkiezingen 'Groenste stad van Nederland' in 2012, 'Groenste stad van Europa' in 2013 en 'Groenste regio van de wereld' in 2014. Deze erkenningen illustreren nog steeds de huidige waarde en potentie van het groen in Weert. De enorme soortenrijkdom en de verscheidenheid aan landschappen in en rond Weert, maken Weert een uniek stukje groen binnen Europa en zelfs de wereld. De erkenning als 'Unesco Mens en Biosfeer gebied' voor het grenspark KempenBroek, waar gemeente Weert integraal onderdeel van uitmaakt, is dan ook een bevestiging van de wijze waarop we zorg besteden aan de kwaliteit van onze woon- en werkomgeving en het omringende landschap.

Gemeente Weert is trots op haar groene kwaliteiten. De vele boomstructuren, groengebieden en het uitgestrekte buitengebied dragen bij aan de kwaliteit van Weert. In de 'Strategische Visie voor Weert 2030' en de 'Omgevingsvisie' zijn deze kwaliteiten benoemd en vastgelegd. Het wil niet zeggen omdat we een groene stad zijn dat er geen opgaven te realiseren zijn. Ook Weert staat voor een grote uitdaging ten aanzien van het realiseren van groei in het aantal inwoners en werkgelegenheid. Dit mag, zoals ook uit de 'Ruimtelijke Ontwikkelstrategie Weert' blijkt, niet ten koste gaan van de gezonde leefomgeving van de inwoners en de identiteit van Weert.

GroenBlauwe structuren dragen hieraan bij en verfraaien niet alleen de omgeving en verbeteren hierdoor het vestigingsklimaat voor burgers en bedrijven. Daarom gaan we groenstructuren verder uitbouwen en versterken, parken verbinden en verbindingen met het buitengebied herstellen. De groene ruimte en kwaliteiten in de stedelijke omgeving zorgen dat we in Weert al aardig op weg zijn op vlak van klimaatrobuustheid. Echter de klimaatverandering zet door, het wordt heter, droger en natter, het weer wordt grilliger en we kunnen ons daar maar ten dele tegen wapenen. Lokaal zien we effecten optreden door droogte zoals het afsterven van bomen en planten en grondwateroverlast. Deze effecten vragen aandacht en oplossingen. Dit betekent dat naar de toekomst toe niet alleen meer aandacht moet uitgaan naar ruimte voor het versterken van groen en blauw in Weert, maar ook dat we rekening houden met soortkeuzes en inrichtingseisen. Economische schade wordt hiermee zoveel mogelijk tegen gegaan. De openbare ruimte vervult een veelheid aan functies en opgaven. Als gevolg van veranderende behoeften en grotere maatschappelijke opgaven is er een urgentie waarbij we een grotere integraliteit nastreven en functies stapelen. In het Programma GroenBlauw zijn de beleidsvelden van water en groen daarom samengebracht. Beide beleidsvelden vragen veel van de fysieke ruimte en grote publieke investeringen. Door deze samen te brengen kunnen we ervoor zorgen dat structuren robuuster worden, kwalitatiever en efficiënter worden ingericht.

Terminologie

Groen: Alle groenvoorzieningen zoals bomen, struiken, hagen, bermen, gazon en plantvakken die in de openbare ruimte liggen. Het Programma GroenBlauw heeft direct betrekking op het openbare groen dat in bezit en beheer is van de gemeente en indirect op het particuliere groen, in bezit en beheer van andere partijen (bewoners, bedrijven, verenigingen, etc.), maar ook het waterschap. Hierbij wordt met name gekeken naar de raakvlakken, aangezien openbaar groen en particulier groen als één systeem functioneren, zeker wat betreft thema's zoals klimaat en biodiversiteit (in gemeente Weert ook wel ecologische kwaliteit genoemd).

Blauw: Het gehele stedelijk watersysteem binnen de gemeente dat is opgebouwd uit het oppervlakte-, hemel-, grond- en stedelijk afvalwater, inclusief bijhorende transportsystemen zoals het rioleringsstelsel. Net als bij het groen, geldt ook voor blauw dat het in beginsel gaat om de objecten die in beheer en eigendom zijn van de gemeente Weert. De raakvlakken met Waterschap Limburg en de particuliere onderdelen binnen het watersysteem worden wel benoemd. Water houdt immers geen rekening met de grens tussen particulier, openbaar terrein en de afvoerleidingen en watergangen van het Waterschap.

GroenBlauwe netwerk: Het geheel van alle bovengenoemde groene en blauwe objecten die samen als één systeem functioneren. Dit systeem dient als drager van verschillende functies zoals waterberging en -zuivering, stedelijke longen, stadskoeling, productie van biomassa, natuurontwikkeling, voedselproductie, recreatie, en aantrekkelijke en veilige routes voor langzaam verkeer. In dit document wordt toegelicht hoe we als gemeente Weert verder gaan 'vergroenen' en 'verblauwen' ter verbetering van deze functies.

Vergroenen: Enerzijds kwantitatief door het vergroten van het daadwerkelijk groenareaal in m² groen (gras, struweel, hagen en boomkruinoppervlak). Anderzijds kwalitatief door het omvormen van bestaand groen naar groen met meer kwaliteiten. Hierbij draagt groen positief bij aan de weerbaarheid tegen weerextremen (droogte/hitte/wateroverlast), versterkt het de ecologische kwaliteit en bevordert het een gezonde leefomgeving.

Verblauwen: Het robuuster maken van het stedelijke watersysteem zodat het weerbaar is voor de extremere weersomstandigheden. Bij het robuuster maken van het watersysteem wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van het groen. Waar mogelijk krijgt het groen mede de functie van waterbergingen. Hierbij wordt ervoor gezorgd dat kwaliteit van het water verbetert.

2 Waarom een Programma GroenBlauw?

Het OmgevingsProgramma GroenBlauw is een van de themaprogramma's voor de uitwerking van de Omgevingsvisie. Het is een programma dat zich richt op de (deels wettelijke) verplichtingen, opgaven en ambities op het gebied van groen, biodiversiteit, klimaat, water en riolering. Het OmgevingsProgramma GroenBlauw geeft antwoord op de vraag hoe wij de openbare ruimte in het stedelijke gebied gaan inrichten om richting 2050 klimaatbestendig en waterrobuust te zijn. Daarnaast willen we een gemeente blijven waar het tegelijk aangenaam is om te vertoeven, te wonen en te werken waarvoor een gezond watersysteem en groene ruimten een belangrijke bijdrage leveren. Groene ruimten met veel variatie, met beeklopen en open wateren met biologisch leven, nodigen uit om te recreëren, te ontmoeten en actief bezig te zijn.

Weert staat voor een grote uitdaging ten aanzien van het realiseren van groei in aantal inwoners en werkgelegenheid. Dit mag, zoals ook uit het 'Ruimtelijke Ontwikkelstrategie Weert' blijkt, niet ten koste gaan van de gezonde leefomgeving van de inwoners. GroenBlauwe structuren verfraaien niet alleen de omgeving, ze verbeteren het vestigingsklimaat voor burgers en bedrijven en verhogen hiermee de vastgoedwaarde van huizen en kantoren (WUR, 2018), maar leiden ook tot lagere zorgkosten en hogere productiviteit. Groen en blauw helpen bij het verminderen van energiekosten door klimaatregulatie en waterbeheer. Daarnaast zijn groenstructuren, GroenBlauwe ruimten en de kwaliteit van inrichting bij uitbreiding en verdichting essentieel om de huidige identiteit van Weert te behouden en te versterken. De groene ruimte en kwaliteiten in de stedelijke omgeving dragen er toe bij dat Weert op de goede weg is om klimaatrobuust te zijn in 2050. Echter de klimaatverandering zet door, het wordt heter, droger en natter, het weer wordt grilliger en we kunnen ons daar maar ten dele tegen wapenen. Dit betekent dat naar de toekomst toe meer aandacht moet uitgaan naar het versterken van groen en blauw in Weert. Als het om meer wateroverlast maar ook droogte gaat, kunnen groene en blauwe ruimten als klimaatbuffer fungeren, bijvoorbeeld door grote hoeveelheden water op te nemen zodat het later weer beschikbaar is in tijden van droogte. Economische schade wordt hiermee zoveel mogelijk tegen gegaan.

We bouwen aan een solide toekomst voor onze inwoners, waarbij het vitaal en gezond houden van onze samenleving cruciaal is. Gezondheid gaat over geluk, veiligheid, veerkracht, meedoen in de maatschappij en de omgeving waarin je leeft. Hierbij zijn belangrijke focuspunten voor Weert: het bestrijden van overgewicht; meer bewegen; gezonde voeding en meer buitenspelen; tegengaan van chronische aandoeningen en eenzaamheid (Bron: Positief Gezond Weert). Een groene ruimte draagt op een belangrijke manier bij aan een betere gezondheid door stress te verminderen, het bevordert gezond gedrag doordat het uitnodigt voor fysieke activiteiten, biedt plekken voor sociale interactie, verbetert de luchtkwaliteit en helpt mee met het reguleren van de temperaturen in onze bebouwde omgeving.

Het combineren van goede groene en blauwe structuren zijn daarom nu en in de toekomst essentieel voor Weert om juist die gezonde leefomgeving te kunnen garanderen. Hierbij is het belangrijk dat we niet alleen naar de kwantiteit maar zeker ook naar de kwaliteit van ons groen kijken. In Weert hebben we zogenaamd 'kijkgroen': groen dat strak en mooi onderhouden wordt maar weinig toegevoegde waarde heeft voor het reguleren van de temperaturen en waterberging. Bij dit groen valt winst te behalen op vlak van biodiversiteit. Door groen soortenrijker in te richten kan het beter fungeren als een veilig thuishaven voor vogels en andere diersoorten en bijdragen als voedselbron voor insecten.

Kortom, het thema groen en blauw is in stedelijke context actueler dan ooit. Het is onze verantwoordelijkheid om een leefbare, veilige maar ook aangename leefomgeving te creëren. Gezien de vele opgaven is de enige manier om dit te doen is door integrale afwegingen te maken en functies te stapelen. Het samenbrengen van de thema's groen, water en riolering zorgt ervoor dat we de openbare ruimte ruimtelijk en functioneel optimaler en kwalitatiever inrichten.

Het voorliggende document 'Programma GroenBlauw' beschrijft een maatregelenpakket voor de aanpak van de opgaven op het gebied van water, riolering en vergroening. Hierbij ligt de focus op de prioriteitswijken van Weert. Dit zijn de wijken waar de opgaven op het gebied van water, riolering en vergroening het grootst zijn. Om te komen tot deze maatregelen binnen het 'Programma GroenBlauw' wordt eerst inzicht verkregen in de huidige groene en blauwe structuren van Weert en alle relevante thema's en opgaven die hiermee samenhangen binnen de gemeente.

Het Programma GroenBlauw heeft een interne werking bij de uitwerking van projecten of ontwikkelingen. Het programma draagt bij aan de doelen en opgaven vanuit de Omgevingsvisie en is daarmee niet vrijblijvend. Voor zover de maatregelen niet vervat zitten in verordeningen vormt het programma een inspiratiebron en stimulering voor bedrijven en particulieren.

2.1 Positionering van het Programma GroenBlauw

Het Programma GroenBlauw valt, samen met de andere omgevingsprogramma's, onder de Omgevingsvisie die in juni 2024 is vastgesteld. In de Omgevingsvisie zijn de ruimtelijke opgaven en de gewenste ontwikkelingen voor de gemeente Weert omschreven, onder meer op het gebied van de woningmarkt, de energietransitie, klimaat, ecologische kwaliteit, werk, gezondheid, enz. Het programma vertaalt de opgaven en doelstellingen, zoals gesteld in de Omgevingsvisie, naar hoe de doelen worden gerealiseerd.

De Ruimtelijke ontwikkelstrategie Weert van oktober 2024 geeft antwoord op de vraag hoe we invulling geven aan de grote en urgente opgave, waarbij de focus ligt op de ontwikkeling van woningbouw en bedrijventerreinen. In deze strategie zijn ook kaders en uitgangspunten opgenomen ten aanzien van groen en blauw. Het programma borduurt hierop voort en geeft aan hoe we dit gaan realiseren.

De onderstaande afbeelding geeft de positionering van het Programma GroenBlauw, onder meer ten opzichte van de Omgevingsvisie en de Strategische visie, op hoofdlijnen weer.

Het Programma GroenBlauw richt zich met name op de gebouwde omgeving: de bebouwde kom van de kernen. Het buitengebied valt in beginsel buiten de scope van dit programma. Uitzondering hierop is het afvalwatersysteem in het buitengebied, dit maakt ook onderdeel uit van dit Programma. Voor het effectief aanpakken van bepaalde knelpunten binnen de bebouwde omgeving, kan het echter nodig zijn om over de komgrenzen heen te kijken. Hetzelfde geldt voor het particuliere eigendom. Hoewel het Programma GroenBlauw zich focust op het groen en blauw dat in eigendom en beheer is van de gemeente, dient er aandacht te blijven voor de raakvlakken met particulier eigendom. Ongeacht het eigendom en de locatie binnen of buiten de bebouwde kom, functioneren de groene en blauwe structuren als één systeem.

Het Programma GroenBlauw in relatie tot de (invulling van) wettelijke watertaken en voorgaande beleidsdocumenten.

Dit programma vervangt de Kadernota Groen (2010). Het Bomenbeleidsplan (2012) maakt, voor wat betreft de ruimtelijke aspecten, zoals de boomstructuren, de prioriteiten en afwegingen bij ontwikkeling en de randvoorwaarden voor het planten van bomen, onderdeel uit van dit programma. De beleidsmatige aspecten zoals procedures en het bomenregister vormen geen onderdeel van het Programma GroenBlauw.

Om invulling te geven aan de drie wettelijke gemeentelijke watertaken heeft de gemeente Weert een Gemeentelijk rioleringsplan 2017-2021 (GRP) met een bijbehorend kostendekkingsplan. Dit plan is verlengd tot 1-1-2026. Het huidige GRP is geëvalueerd en de uitkomsten van deze evaluatie (zie bijlage 2) vormen de basis voor het actualiseren van het beleid. De beleidsmatige onderdelen van het GRP zijn opgenomen in hoofdstuk 7. Dit omvat de invulling van de wettelijke gemeentelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Het gaat dan om beheer en onderhoud van de aanwezige voorzieningen, maar ook om concrete investeringen ter verbetering en in stand houden van het functioneren.

De wijze waarop het beheer en onderhoud wordt uitgevoerd en hoe dit samen met de investeringen wordt gefinancierd, is vastgelegd in een kostendekkingsplan. Het kostendekkingsplan geeft inzicht in welke middelen (financiën, personeel en organisatie) nodig zijn voor het uitvoeren van de gemeentelijke watertaken en het realiseren van de maatregelen. Het kostendekkingsplan brengt de korte- en lange termijnkosten van de gemeentelijke watertaken in beeld en geeft inzicht in de ontwikkeling van het tarief van de rioolheffing. Het kostendekkingsplan is een separaat rapport en maakt geen deel uit van de bijlagen bij dit programma.

In het Programma GroenBlauw zijn de verordeningen die betrekking hebben op water en rioleringen niet opgenomen. De onderstaande verordeningen hebben een juridische uitwerking welke verder gaan dan het programme GroenBlauw.

- Hemelwaterverordening
- Verordening incidentele lozingen
- Riolaansluitverordening

Positionering

Figuur 1: Positionering van het Programma GroenBlauw in relatie tot de Strategische visie, de Omgevingsvisie en overige programma's en beleid.

3 Dit is Weert

De kern van Weert en de omliggende kernen zijn gesitueerd op relatief hoge en droge dekzandruggen, die overwegend bestaan uit voedsel- en kalkarme zandgronden. Het buitengebied wordt gevormd door lage landduinen, dalvormige laagtes en beekdalbodems met een complexe afwisseling van zand-, leem- en veenlagen. Van oudsher komt in de kern van Weert en de dorpen geen natuurlijk oppervlaktewater voor. De Weerterbeek, of ook wel de Boshoverbeek genoemd, is gegraven om onder andere de gracht van het kasteel van Weert, kasteel Nijenborgh, te voeden.

De Zuid-Willemsvaart doorsnijdt het landschap al sinds ca.1850 als grote blauwe ader, naast de Tungalroyse beek. Lange tijd was dit samen met de gracht van kasteel Nijenborgh het enige oppervlaktewater in het bebouwd deel van Weert. Met de aanleg van de spoorlijn Weert-Roermond is rond 1910 het natuur- en recreatiegebied De IJzeren Man ontstaan, grenzend aan de zuidoostkant van Weert en in de jaren '90 is het 'Blauwe Meertje' als gevolg van ontgroning ontstaan. Bij de verdere uitbreiding van de verschillende wijken zijn na 1975 steeds meer kunstmatig aangelegde oppervlaktewateren gerealiseerd, zoals de visvijvers aan de Noorderlaan en het oppervlaktewater in de wijk Molenakker en bedrijventerrein Kampershoek.

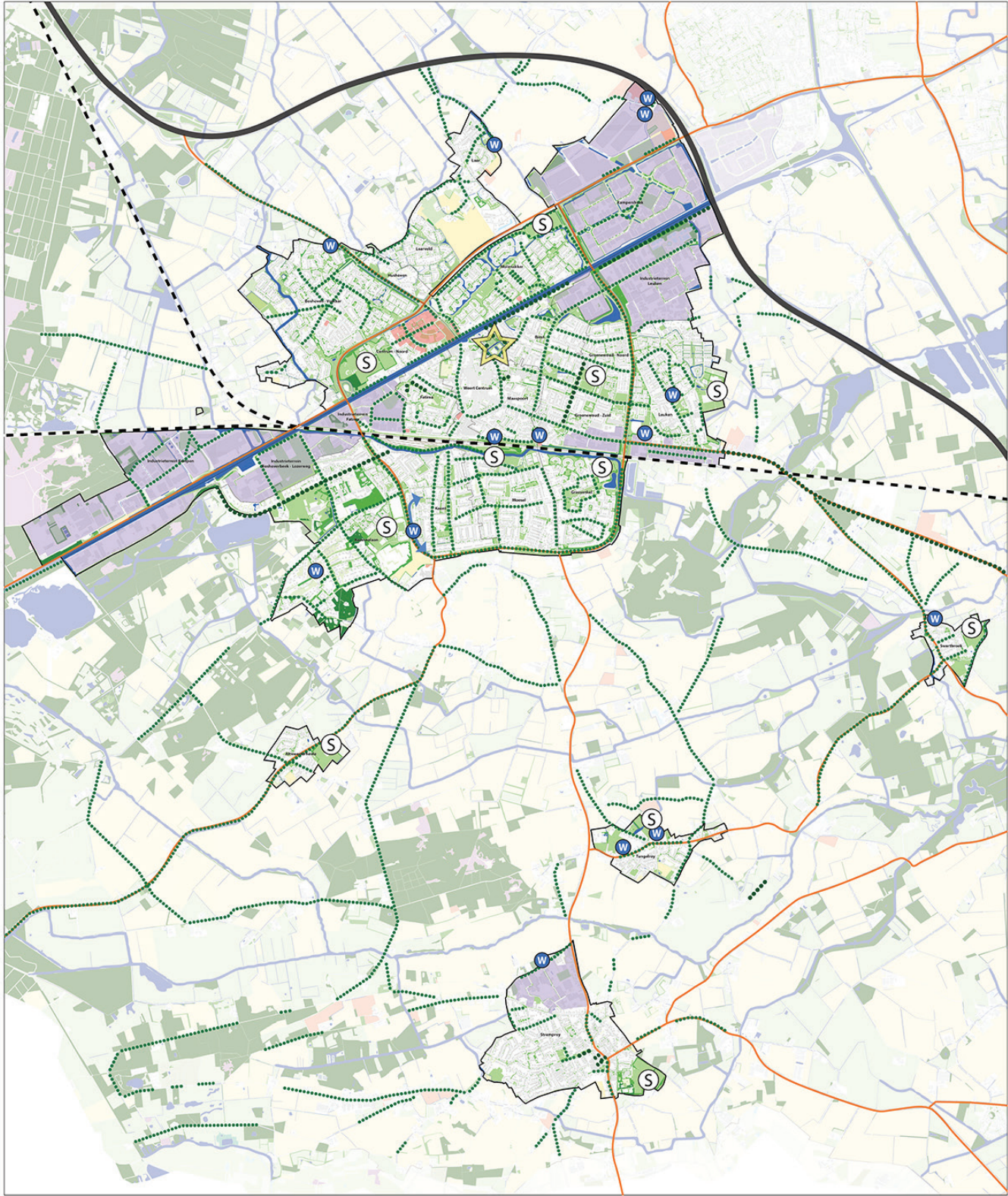
Weert kent een gestage ontwikkelingsperiode in de afgelopen 100 jaar, waarin elke stedelijke uitbreiding een eigen tijdgeest kent. Wijken, buurten en kernen hebben hierdoor een eigen karakter en uitstraling, met kleur, fleur en sierwaarde en dit wordt ook nagestreefd. In de jaren '50- en '60-wijken past traditioneel groen, met rozen en hagen. De jaren '70- en '80-wijken hebben veel groen, met bosschages en heesters. Nieuwbouwbuurten vanaf de jaren '90 kenmerken zich door een strakke inrichting, met eenvormige vakbeplanting. In diverse wijken zorgen de grotere boomstructuren voor herkenbaarheid. De overige grotere GroenBlauwe structuren in de wijken en kernen zoals Kasteelpark, Molenakkerpark, Vrakker, Vrouwenhof en Laarveld worden vormgegeven door een combinatie van bomen, open groengebieden en water. Deze gebieden functioneren als uitloopgebied, verblijfsplek en plekken van sport en spel. Het groen op buurtniveau is vaak gefragmenteerd of onvoldoende aanwezig.

De ruimtelijke kwaliteit in de dorpen leunt sterk op de nog aanwezige cultuurhistorische structuren. De dorpskernen zijn gegroeid vanuit kleinschalige agrarische nederzettingen zoals Laar, Swartbroek, Tungalroy en Stramproy of vanuit de ontginningsperiode zoals Altweeterheide. Elk dorp kent zijn eigen karakteristiek waarbij de directe verbinding met het agrarische buitengebied belangrijk is voor het maken van ommetjes, kerkpaden en recreatieve wandelroutes naar de natuur.

De kaart geeft de huidige GroenBlauwe structuren (anno 2024) van Weert aan. In bijlage 3 is de volledige GroenBlauwe structuurkaart bijgevoegd, inclusief alle kernen. Deze huidige structuren zijn het startpunt van waaruit we de GroenBlauwe structuren verder ontwikkelen, versterken en verbinden met het buitengebied waarbij winst te behalen is in de ecologische kwaliteit en de functionele gebruikswaarden.

Huidige groenblauwe structuur

Legenda

- Stadspark Weert
- Bedrijventerrein
- Kantoorbestemming
- Monumentale bomenstructuur
- Bomenstructuur
- Sportpark
- Waterberging

Figuur 2: Huidige groene en blauwe structuren in de wijken en dorpskernen, zie bijlage 3 voor de grotere weergave

4 Onze opgaven en uitdagingen

In Weert hebben we het goed voor elkaar. Weert is een heel groene stad waar het goed leven en vertoeven is. Toch staan we voor een aantal opgaven die we in het perspectief van Weert moeten lezen.

Aan de hand van de GroenBlauwe thema's beschrijven we de opgaven en uitdagingen van de dorpen en wijken. Het gaat om opgaven en uitdagingen waaraan we de komende jaren moeten werken om deze op te lossen en om onze doelen te kunnen halen. Deze staan per thema op kaart weergegeven. In bijlage 5 zijn deze op groter formaat te bekijken.

Vervolgens wordt gekeken in welke wijken en/of dorpskernen de opgaven en uitdagingen voor de thema's bij elkaar het grootst zijn. Dit zijn de wijken en/of dorpen waar de urgentie het hoogst is. Dit noemen wij prioriteitswijken.

4.1 Positieve gezondheid

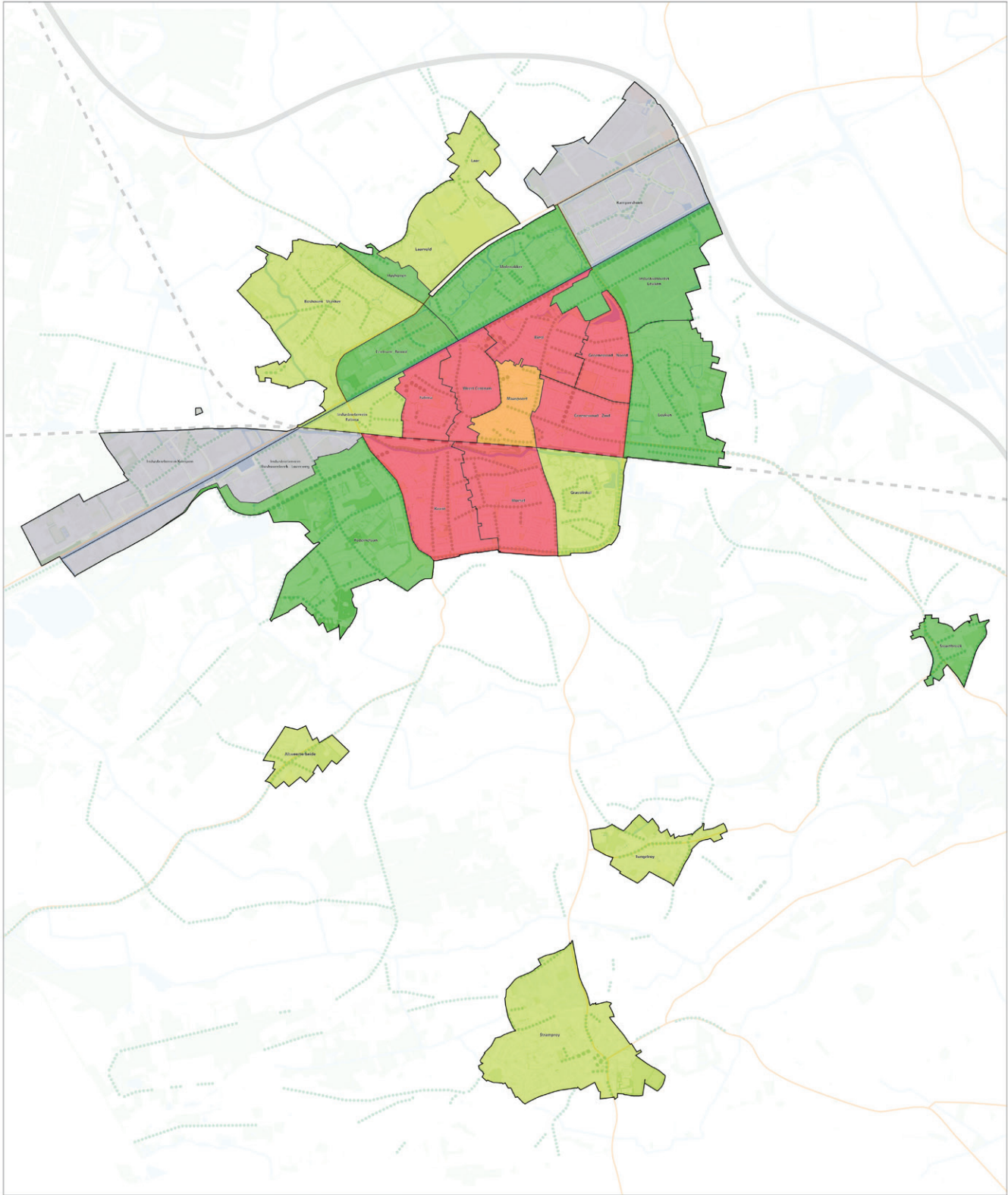
4.1.1 THEMA: GEZONDHEID

In de gezondheidsmonitor (GGD Limburg-Noord, data van 2023) wordt de levenskwaliteit per dorp en wijk weergegeven. Landelijk gezien scoort Weert gemiddeld tot voldoende in de gezondheidsmonitor. De kaart van figuur 3 laat zien hoe de wijken ten opzichte van elkaar scoren op het gebied van gezondheid binnen de context van gemeente Weert.

In het Gezondheidsbeleid 2025-2028 van de gemeente Weert beschrijven we hoe gezond onze inwoners zijn op basis van de verschillende leeftijdscategorieën. De gezondheid komt tot uiting in de zes pijlers van positieve gezondheid, namelijk: lichamelijk welbevinden; mentaal welbevinden; zingeving; kwaliteit van leven; meedoen en dagelijks functioneren. De kwaliteit van de openbare ruimte levert een belangrijke bijdrage aan de zes pijlers van positieve gezondheid. Het is van belang dat onze inwoners gestimuleerd worden tot bewegen en ontmoeten. Daarom is het van belang dat de ruimtelijke doelen en ambities uit het Gezondheidsbeleid vertaald worden naar maatregelen in het Programma GroenBlauw. Een groene omgeving nodigt uit om naar buiten te gaan en meer te bewegen, zeker als de inrichting hiervoor geschikt is gemaakt en de inrichting kwalitatief ingericht en onderhouden wordt. Denk bijvoorbeeld aan speelplekken, sportvelden, sporttoestellen en wandelpaden in het groen. De beleving van groen en blauw en uitzicht hierop hebben een positief effect op de gezondheid en het herstellend vermogen van mensen met gezondheidsproblemen. Een investering in de leefomgeving kan zich terugverdienen in een gezondere samenleving en voorkomt kosten voor zorg en ondersteuning.

Het effect van een goede GroenBlauwe leefomgeving op de gezondheid kan leiden tot 25% minder depressies, 15% minder migraineaanvallen, 23% minder astmapatiënten en 5% minder mensen die lijden aan obesitas. (Natuurverdubbelers, 2020)

Als we inzoomen naar Weert zelf, zien we op basis van de gegevens van de gezondheidsmonitor van de GGD, dat in een aantal wijken de gezondheid minder is dan het gemiddelde van Weert. Met name de na-oorlogse wijken (Keent, Fatima, Groenewoud en Biest) scoren minder goed dan het Weertse gemiddelde op gezondheidsaspecten zoals mentaal welbevinden en meedoen. De wijken aan de rand van de kern Weert en de dorpen laten over het algemeen positievere cijfers zien wat betreft gezondheid. Hier is veelal een directe verbinding met het buitengebied aanwezig waarvan gebruikt gemaakt wordt. De wijken **Moesel, Keent, Fatima, Groenewoud, Biest en Binnenstad** hebben deze verbinding niet en zijn afhankelijk van parken en groenvoorzieningen. Hier is het van belang de grote groengebieden te behouden en zo mogelijk uit te breiden.

Figuur 3: Themakaart 'Gezondheid'. Bron: Gezondheidsmonitor GGD Limburg-Noord, data van 2023. Waarden zijn gespiegeld aan de gemiddelde waarden van alle wijken in Weert samen. (zie bijlage 5 voor grote weergave).

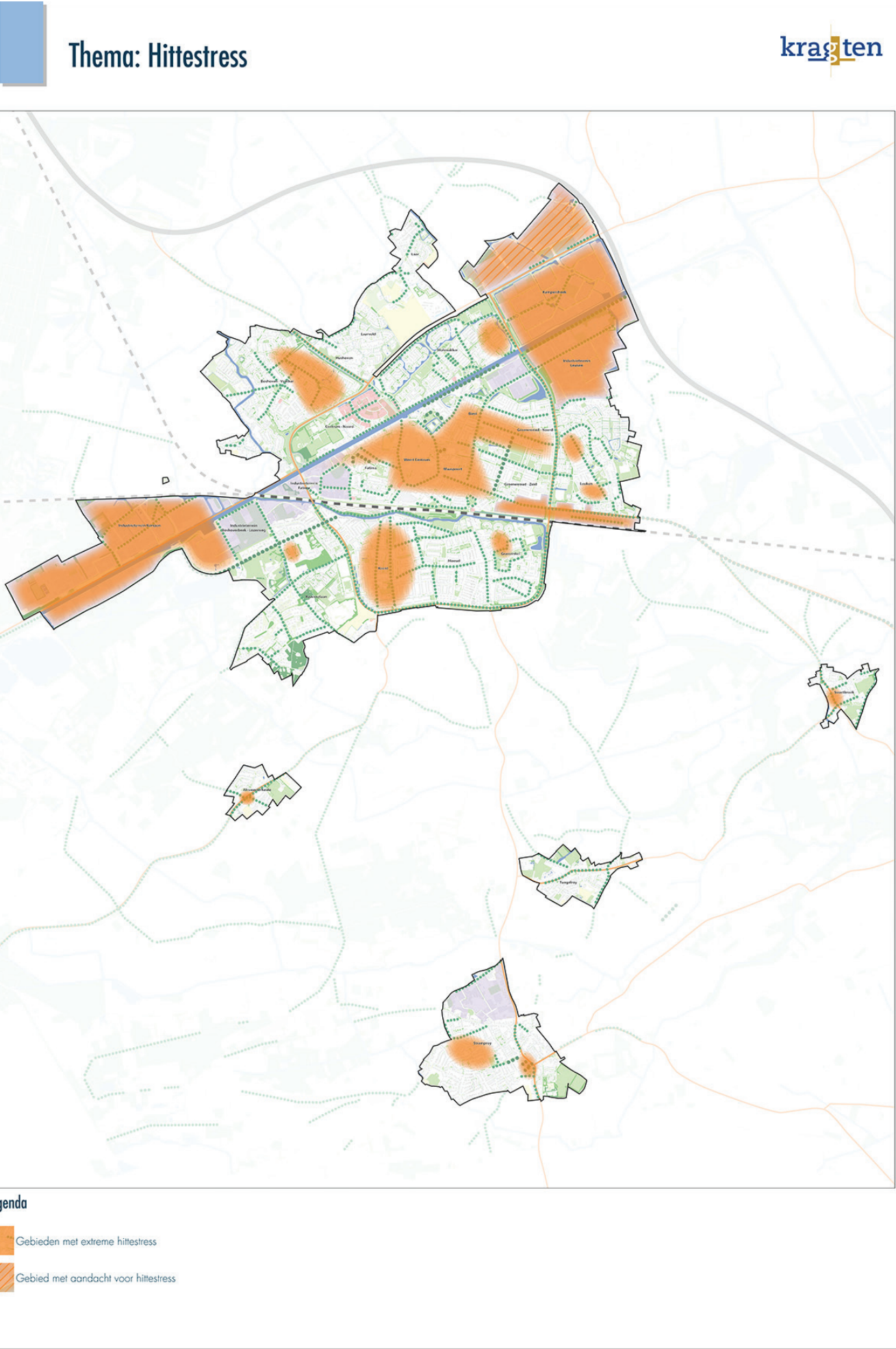
4.1.2 THEMA: HITTESTRESS

Uit de Klimateffectatlas (online hulpmiddel van het Kennisportaal Klimaatadaptatie, KNMI en Deltares) blijkt dat in bebouwd gebied van de wijken en dorpskernen in Weert bij extreem hete dagen nu al vaak sprake is van extreme hittestress door een gevoelstemperatuur van meer dan 41° C. Klimaatscenario's voorspellen dat deze temperatuur naar verwachting verder toeneemt. Of bewoners daadwerkelijk hittestress ervaren, hangt mede af van het isolerend vermogen van hun woning, het gebruik van airco's en de mogelijkheid om verkoeling te vinden in hun eigen tuin of elders in de buitenruimte. Het inzetten van koelingssystemen zoals airco's vragen op deze momenten veel elektriciteit en beperken zich tot de gekoelde ruimtes. De grote groengebieden in de stedelijke omgeving bestaan uit sportvelden met aangrenzend groen. Uit onderzoek blijkt dat kort gemaaid gazon tijdens hete perioden net zo heet wordt als verharde oppervlakten (Vreke & Salverda, 2009).

Daarnaast hebben de bedrijventerreinen in Weert, als gevolg van de aanwezigheid van veel verhard oppervlak en relatief weinig groen, last van hittestress.

De dorpen hebben in veel mindere mate last van hittestress dan de wijken in en rond het centrum van Weert. In de onderstaande Themakaart Hitte zijn de plekken aangegeven die heter worden dan de rest van het bebouwd gebied. Hier kan de gevoelstemperatuur tot ruim boven de 40° C worden. Zo zien we, naast de bedrijventerreinen, de grootste mate van hittestress in de wijken **Binnenstad, Fatima, Maaspoort, Biest, Leuken, Groenewoud, Boshoven, Moesel en Keent**. En in mindere mate in de wijken **Graswinkel** en **Molenakker**.

De urgentie van hittestress wordt door de VN als een van de belangrijkste klimaat- en gezondheidsprobleem gezien met ernstige gevolgen voor de volksgezondheid en het milieu. Hitte heeft gevolgen voor iedereen. Tijdens extreem warme perioden slapen we slechter, worden we prikkelbaarder, vermoeider, minder productief en neemt onze concentratie af (Nederlands Herseninstituut, 2020). Daarnaast benadrukt de GGD dat lange warme periodes leiden tot een langer hooikoortsseizoen, meer teken, meer legionellagevallen, meer overlast van de processierups, en meer blauwalgen en vissterfte in het oppervlaktewater. Kwetsbare groepen, zoals ouderen, kinderen en zieken, zijn bijzonder gevoelig voor de effecten van hitte. Ook bewoners van slecht geïsoleerde woningen (vaak huurwoningen) kunnen last krijgen van hitteklachten (Kennisportaal Klimaatadaptatie, 2024). Tijdens hittegolven nemen zowel het bezoek aan ziekenhuizen (voor noodgevallen) en sterfte beduidend toe. In Nederland stijgt tijdens hittegolven de sterfte met 12%, ongeveer 40 doden per dag extra (TNO, g.d.).

Figuur 4: Themakaart 'Hitte'. Gebieden in de gemeente waar gevoelstemperatuur kan oplopen tot >43°C. Bron: Klimateffectatlas (zie bijlage 5 voor grote weergave).

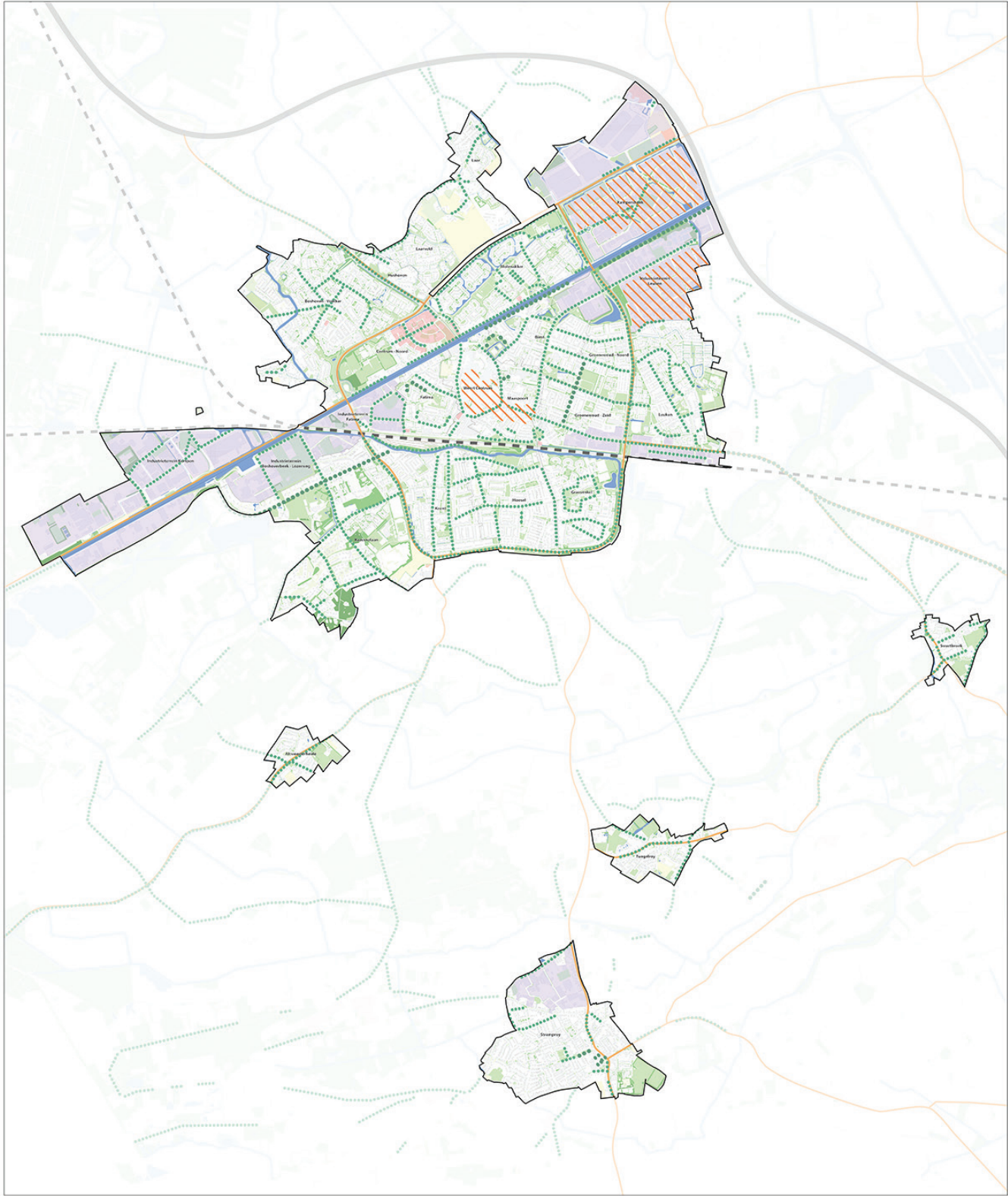
4.1.3 THEMA: AFSTAND TOT KOELTE

Door de schaal van Weert en vooral in de dorpen is de loopafstand naar het buitengebied minder dan 300 m. Daarnaast hebben we in Weert op vele plekken grondgebonden woningen welke de mogelijkheid hebben om een eigen koelteplek te creëren.

Uit de Klimaateffectatlas blijkt dat het grootste deel van de inwoners van Weert binnen 300 m lopen toegang heeft tot een koelteplek. Toch zijn er woningen in diverse wijken die baat zouden hebben bij meer koelteplekken. Vooral de gebieden met een hoge bebouwingsdichtheid, pleinfuncties en gebieden waar groenstructuren onvoldoende robuust zijn om de hitte te mitigeren ervaren hinder hiervan. Onder meer de wijken en werkomgevingen in de **Binnenstad, Centrum-Noord, Maaspoort** en de **bedrijventerreinen Leuken en Kampershoeck** zijn gebaat bij extra koelteplekken. Het thema afstand tot koelte komt verspreid over de gehele stedelijk omgeving en in de dorpen voor.

Koelteplekken zijn plekken die koelte brengen door schaduw en verdamping en waar mensen naartoe kunnen gaan om te verblijven. Koelteplekken zorgen voor verkoeling overdag, maar ook voor het tegengaan van de warmteuitstraling's nachts.

Thema: Afstand tot koelte

Figuur 5: Themakaart 'Afstand tot koelte'. Geen koelteplek binnen 300m en geen mogelijkheid voor eigen koelteplek. Bron: Klimaateffectatlas. (zie bijlage 5 voor grote weergave).

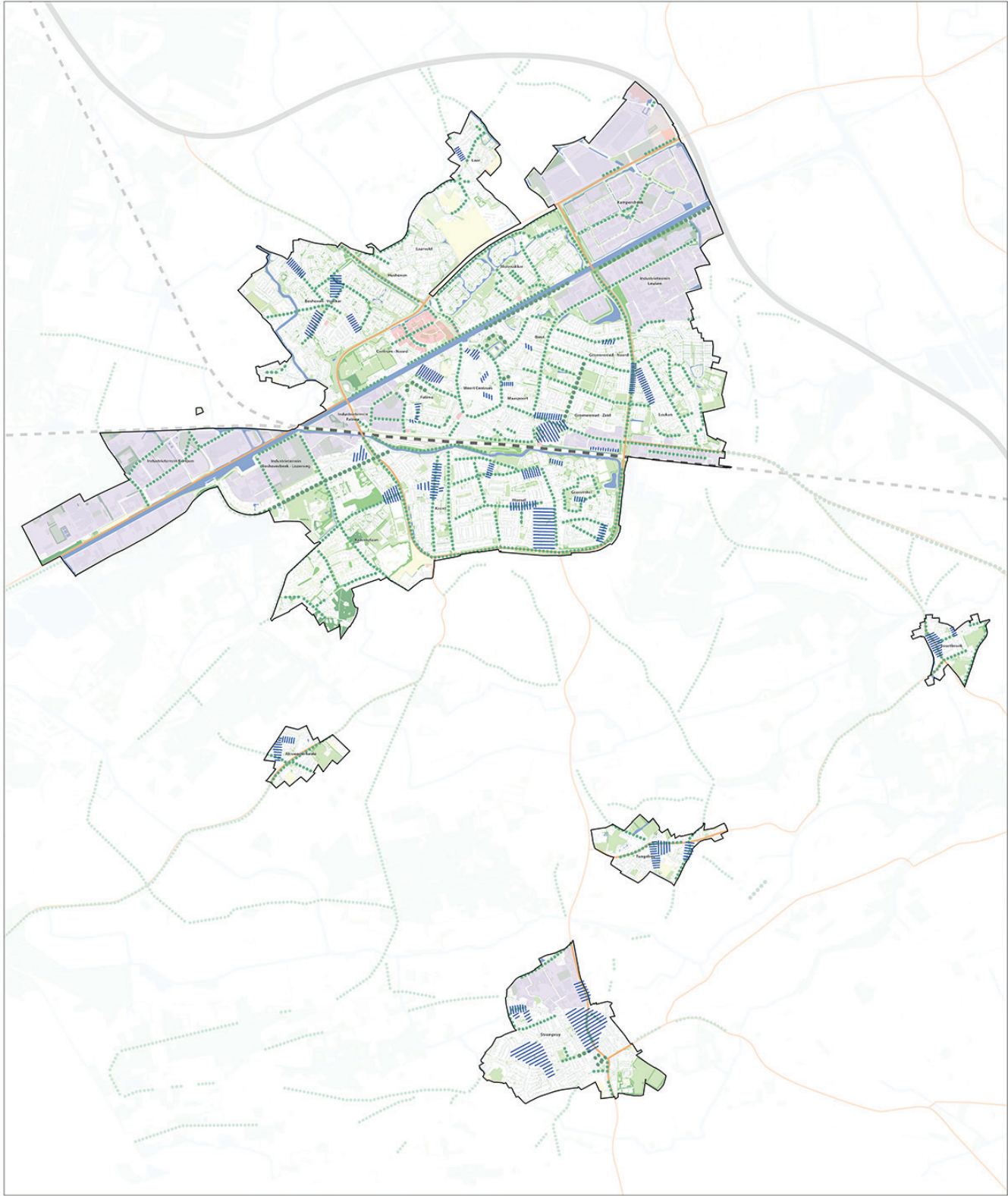
4.2 Blauwe structuur

4.2.1 THEMA: WATEROVERLAST

Onder wateroverlast wordt wateroverlast bij extreme neerslag en grondwateroverlast verstaan. In een veranderend klimaat krijgen we vaker te maken met extreme buien. Extreme neerslag vergroot het risico op wateroverlast, wat op zijn beurt de kans op schade en onveilige situaties vergroot. Overlast kan ontstaan doordat tijdelijk water op straat of in de tuin staat, maar we spreken pas van schade als water echt de woning instroomt. Onveilige situaties ontstaan bijvoorbeeld als hulpverleners het ziekenhuis niet meer kunnen bereiken doordat straten onberijdbaar zijn. Kwetsbare gebieden wat betreft wateroverlast¹ en -veiligheid komen verspreid in de gehele stedelijke omgeving in meerdere of mindere mate voor, zie figuur 6.

Wateroverlast op particuliere percelen is niet weergegeven in deze kaart. Niet overal kan het hemelwater afstromen naar het openbaar terrein en verzamelt zich in laagten op particulier terrein. Dit kan tijdelijk voor hinder of ongemak zorgen. Eigenaren van percelen hebben een eigen verantwoordelijkheid voor het regenwater op hun percelen en dragen zelf zorg voor het beperken van wateroverlast in hun woning of bedrijf.

Naast overlast door hemelwater in woningen, is grondwateroverlast een herhaaldelijk voorkomend probleem in delen van de wijk Boshoven en Graswinkel. Overlast door grondwater kan optreden vanwege een hoge grondwaterstand of doordat hemelwater niet goed in de bodem kan wegtrekken door een slechte doorlatendheid van de bodem. De wijken **Leuken, Fatima, Groenewoud, Graswinkel, Boshoven** en de **dorpskernen Laar en Tungalroy** hebben al een relatief hoge grondwaterstand en hebben te maken met een slecht doorlatende bodem. Als gevolg van klimaatverandering kan de grondwaterstand vooral in de winter en het vroege voorjaar verder stijgen, wat de kans op grondwateroverlast in de genoemde wijken en kernen vergroot. Voor de indicatieve grondwaterstanden wordt verwezen naar de Infiltratiekansenkaart van de gemeente Weert, zie bijlage 6 en het regionale grondwatermeetnet.

Legenda

Gebieden met wateroverlast tijdens extreme neerslag (regenbui van eens in de 10 jaar)

Figuur 6: Themakaart 'Wateroverlast'. Gebieden waar tijdens extreme neerslag wateroverlast kan ontstaan. Bron: SSW Weert (zie bijlage 5 voor grote weergave).

¹ In het Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW) van Weert, zijn met modelberekeningen de kwetsbare gebieden voor wateroverlast bij hevige neerslag inzichtelijk gemaakt. Dit is gedaan bij een regenbui die theoretisch een keer per 10 jaar voorkomt en een hoeveelheid neerslag heeft van 35,7 mm in 45 minuten.

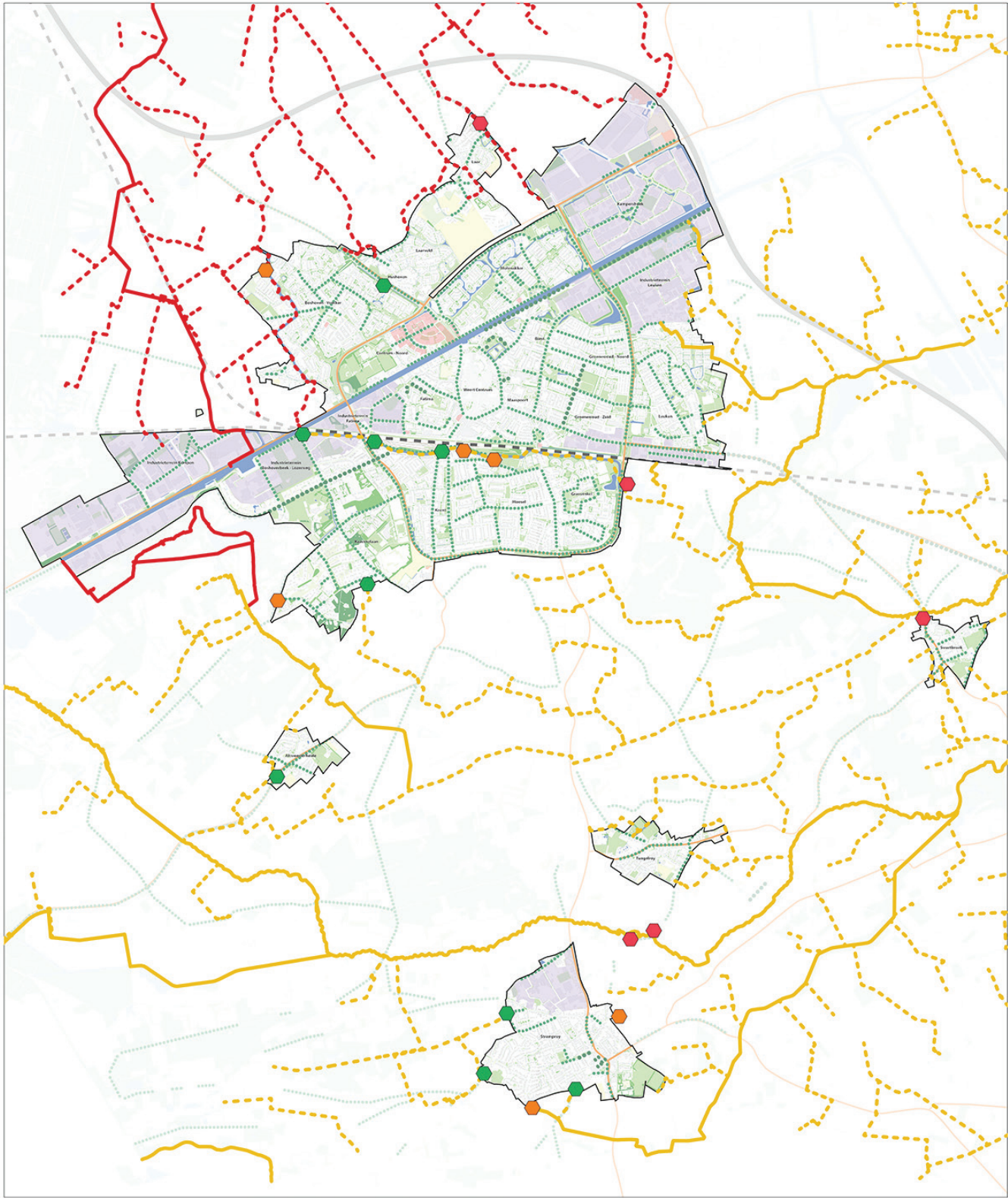
4.2.2 THEMA: WATERKWALITEIT

De Kaderrichtlijn Water (KRW), die door de Europese Unie in 2000 is ingesteld, schrijft voor dat uiterlijk in 2027 de kwaliteit van het Europese oppervlaktewater en grondwater op orde moet zijn. In deze Kaderrichtlijn Water hebben diverse overheden een rol en verantwoordelijkheid, maar ook inwoners en bedrijven. De gemeente heeft de zorgplicht voor het stedelijk afvalwater, het hemelwater en het grondwater. Waterschap Limburg en Waterschapsbedrijf Limburg hebben hiervoor een Redeneerlijn ontwikkeld. Met de Redeneerlijn kunnen maatregelen in de afvalwaterketen worden afgewogen ter verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewatersysteem. Het vertrekpunt voor de Redeneerlijn wordt gevormd door een ecologische toetsing van de invloed van riooloverstortingen op de natuurlijke waterlopen. Zo is aan de hand van diverse criteria voor de gemeente Weert getoetst of er een ecologische noodzaak is voor het treffen van maatregelen in de afvalwaterketen.

Het blijkt dat op verschillende locaties binnen de gemeente kwetsbare wateren aanwezig zijn waarop direct of indirect overstorten vanuit de riolering plaatsvinden. De locaties die niet voldoen aan de gewenste kwaliteit zijn gelegen aan de rand van de dorpskernen **Stramproy** en **Tungelroy, Swartbroek** en **Laar** en in de wijk **Moesel/Graswinkel**. De overstorten en de kwetsbare watergangen zijn weergegeven in figuur 7.

Het is niet bekend wat de ecologische en chemische kwaliteit van de vijvers binnen onze gemeente is. Nader onderzoek moet hier meer inzicht in geven.

In het meerjarig investeringsprogramma worden de investeringen om te voldoen aan de KRW de komende jaren opgevoerd om tot realisatie over te gaan.

Legenda

- Overstort aanpakken hoge prioriteit
- Overstort aanpakken middelhoge prioriteit
- Overstort aanpakken geen prioriteit
- Legger-watgang zeer kwetsbaar
- Legger-watgang kwetsbaar
- Watersysteem uitmondend in zeer kwetsbare beek
- Watersysteem uitmondend in kwetsbare beek

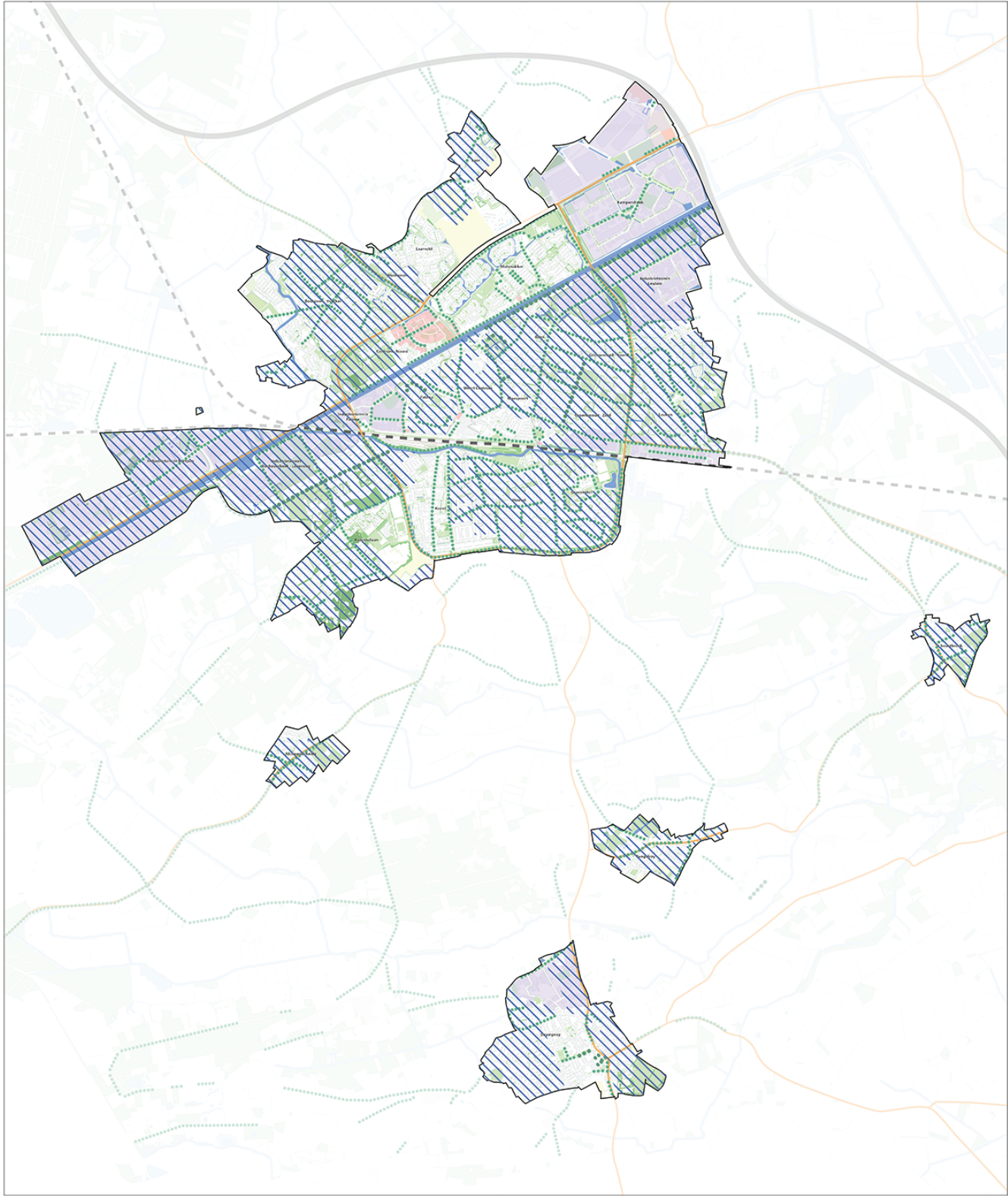
Figuur 7: Themakaart 'Waterkwaliteit' Overstorten met een hoge en middelhoge prioriteit die afwateren op (zeer) kwetsbare watergangen (zie bijlage 5 voor grote weergave).

4.2.3 THEMA: AFKOPPELEN HEMELWATER

Van oudsher werd vervuild rioolwater en hemelwater samen afgevoerd. In een aantal wijken wordt schoon hemelwater nog steeds afgevoerd via het gemengde riool, zie figuur 8. Met name in de wijken **Groenewoud, Fatima** (gedeeltelijk), **Biest** (gedeeltelijk), **Boshoven, Leuken, Moesel** (gedeeltelijk), **Graswinkel** en de dorpskernen **Laar** en **Swartbroek** zijn vrijwel geen straten afgekoppeld.

Bij grootschalige reconstructies moedigen we inwoners aan om het hemelwater van de daken eveneens af te koppelen en niet te laten wegvloeien en het systeem.

Door het hemelwater ter plekke op te vangen en niet via de riolering af te voeren wordt de druk in het rioleringsstelsel verlaagd waardoor wateroverlast minder frequent zal optreden. Het scheiden van hemel- en rioleringswater vraagt afhankelijk van de maatregel ondergronds of bovengronds ruimte en een beheer dat hierop ingericht is. Dit kan door overtollige verharding te verwijderen, extra berging of afvoercapaciteit te creëren, indien mogelijk gecombineerd met andere functies zoals spelen, groen en parkeren. Het afgekoppelde water hoeft dan niet naar een zuiveringsinstallatie en kan infiltreren. Hierdoor wordt zowel het oppervlaktewater als het grondwater op een 'natuurlijke' wijze aangevuld. Door het hemelwater te infiltreren kan het water in de bodem worden opgenomen en komt het ten goede aan bomen en plantsoenen. Daarnaast zorgt de buffer voor extra water tijdens de droge periodes doordat het plaatselijk wordt vastgehouden en niet direct wordt afgevoerd. Bij de uitwerking en locatiekeuze van buffers is onderzoek naar de waterdoorlatendheid en onderzoek naar de grondwaterstanden noodzakelijk om goed werkende voorzieningen in te richten. Hiermee dient voorkomen te worden dat er plaatselijk overlast door grondwater kan ontstaan.

Legenda

Gebieden met afkoppels

Figuur 8: Themakaart 'Afkoppelen'. Gebieden waar verharding nog is aangesloten op een gemengd riool (zie bijlage 5 voor grote weergave).

4.3 Groene structuur

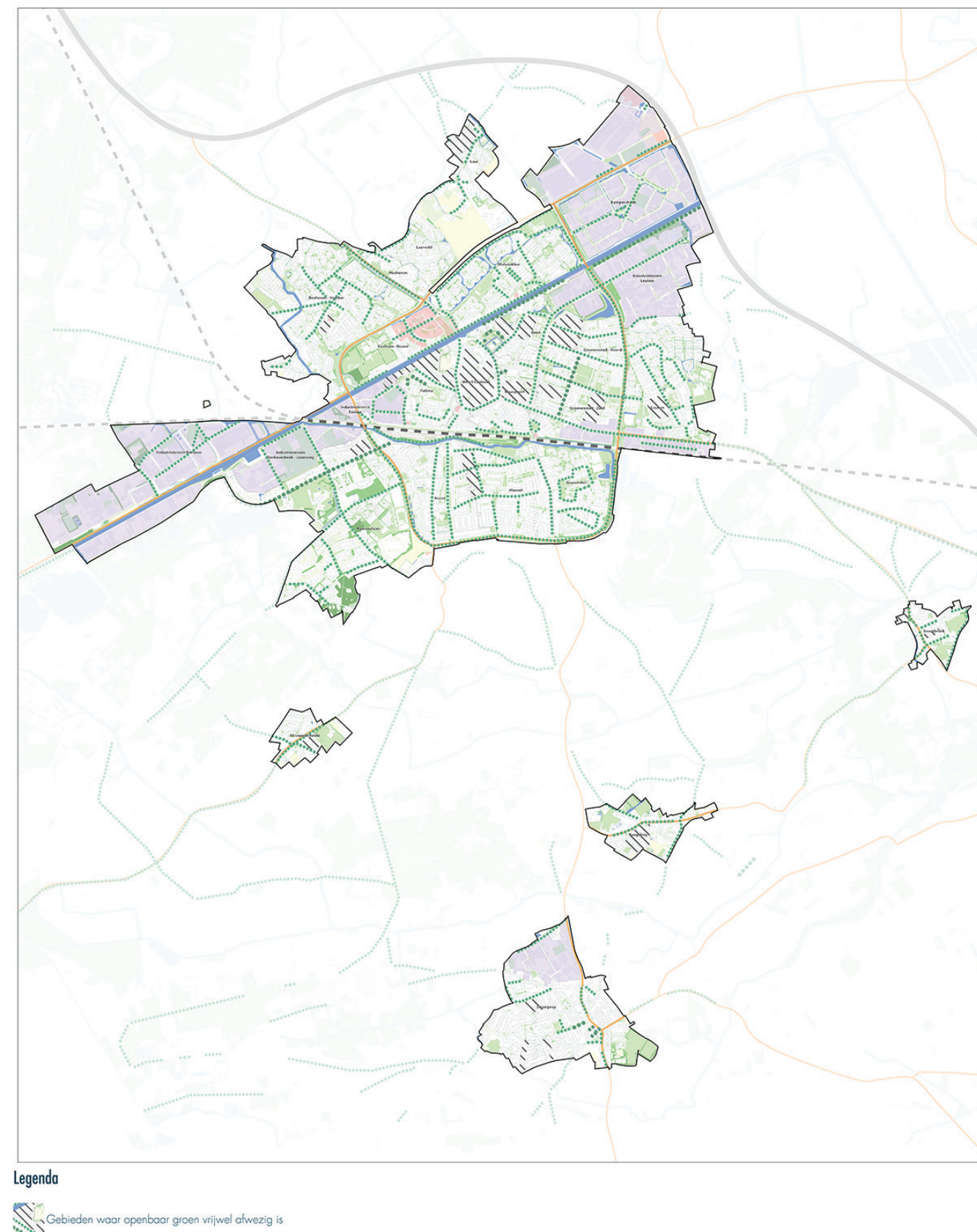
4.3.1 THEMA: KWANTITEIT OPENBAAR GROEN

Binnen de kernen en wijken komen relatief veel kleinere groene structuren voor. Deze hebben vaak onderling geen of onvoldoende verbinding en zijn daardoor niet robuust genoeg om als uitloopgebied of koelteplek te functioneren en om van een ecologisch netwerk te kunnen spreken. Verder zijn binnen een aantal delen van de wijken en kernen ook gebieden waar vrijwel geen groenvoorzieningen of bomen aanwezig zijn en nog kansen zijn voor vergroening. Deze gebieden zijn opgenomen in figuur 9. Hierbij is alleen gekeken naar openbaar groen, niet naar groen in particulier eigendom. Met name in de wijken **Binnenstad, Maaspoort, Biest, Fatima, Groenewoud-Zuid, Leuken, Moesel** en dorpskern **Stramproy** komen straten voor waar vrijwel geen openbaar groen aanwezig is.

Voor een goed functionerend GroenBlauw systeem is het van belang dat de structuren met elkaar verbonden zijn. Netwerken en aaneengesloten, robuuste GroenBlauwe structuren (minimaal 3 meter) spelen een belangrijke en cruciale rol bij:

- Het verbinden van biotopen voor flora en fauna, zodat planten en dieren zich kunnen verplaatsen. Dit is essentieel voor de voortplanting en overleving van flora en fauna en vergroot de genetische diversiteit.
- Het faciliteren van prettige loop- en fietsverbindingen, doordat het groen en blauw voor een esthetisch aantrekkelijke omgeving zorgt en voor voldoende schaduw tijdens hete dagen.
- Het koelen van de stad, door het bieden van schaduw en evaporatie. Bij evaporatie verdampt het water van de bladeren zodat de lucht afkoelt. Verder stralen groenblauwe structuren minder warmte uit dan verhardingselementen zoals beton, asfalt en klinkers.
- Het verminderen van wateroverlast door het vasthouden en geleiden van overtollig regenwater naar plekken in de stad waar het de ruimte heeft om te infiltreren.
- Het aanmoedigen van mensen om meer te bewegen, wat bevorderlijk is voor de fysieke en mentale gezondheid. Fietsen en wandelen in een natuurlijke omgeving kan stress verminderen en de algehele levenskwaliteit verbeteren.

Thema: Kwantiteit openbaar groen

Figuur 9: Themakaart 'Kwantiteit openbaar groen'. Gebieden waar openbaar groen vrijwel afwezig is (zie bijlage 5 voor grote weergave).

4.3.2 THEMA: KWALITEIT OPENBAAR GROEN

Groenstructuren, bomen en plantsoenen zijn steeds in ontwikkeling. Bomen worden groter, plantsoenen groeien uit of sterven af. De basis van kwalitatief groen wordt gelegd in groeiplaats, vochthuishouding en type beplantingen afhankelijk van de plek en functie. Bomen en plantsoenen die kwalitatief ingericht worden zijn doorgaans gemakkelijker te beheren en onderhouden. Bij de kwaliteit van openbaar groen is soortenrijkdom van belang. Door het toepassen van meerdere soorten worden groenstructuren minder kwetsbaar voor ziekten en plagen. Daarnaast draagt een soortenrijk assortiment bij aan het versterken van biodiversiteit. Om de ecologische kwaliteit in Weert inzichtelijk te maken is de biodiversiteitskaart (2022) opgesteld. Voor de biodiversiteitskaart is gekeken naar de waargenomen soorten en het aantal waarnemingen per soort op de bedrijventerreinen, in de kernen en binnen de bebouwde wijken van Weert. Het onderzoek laat echter niet zien of het goed of slecht gaat met de populaties van deze soorten. Hierover is onder andere vanwege het ontbreken van monitoring onvoldoende informatie bekend.

Voor aanvullend inzicht in de ecologische kwaliteit van het groen in Weert is derhalve gekeken naar drie aspecten:

1. De diversiteit van de bomen
2. De voedselbronnen die bomen leveren
3. En de insectenrijkdom van de bomen.

De resultaten hiervan zijn verder toegelicht in bijlage 4.

De grootste opgave ten aanzien van de ecologische kwaliteit zit hem in de verdieping en verdere analyse van beschikbare data aangevuld met monitoring, waarbij naast bomen ook gekeken wordt naar zaken zoals de gebiedseigen vegetatie, onderbegroeiing etc.

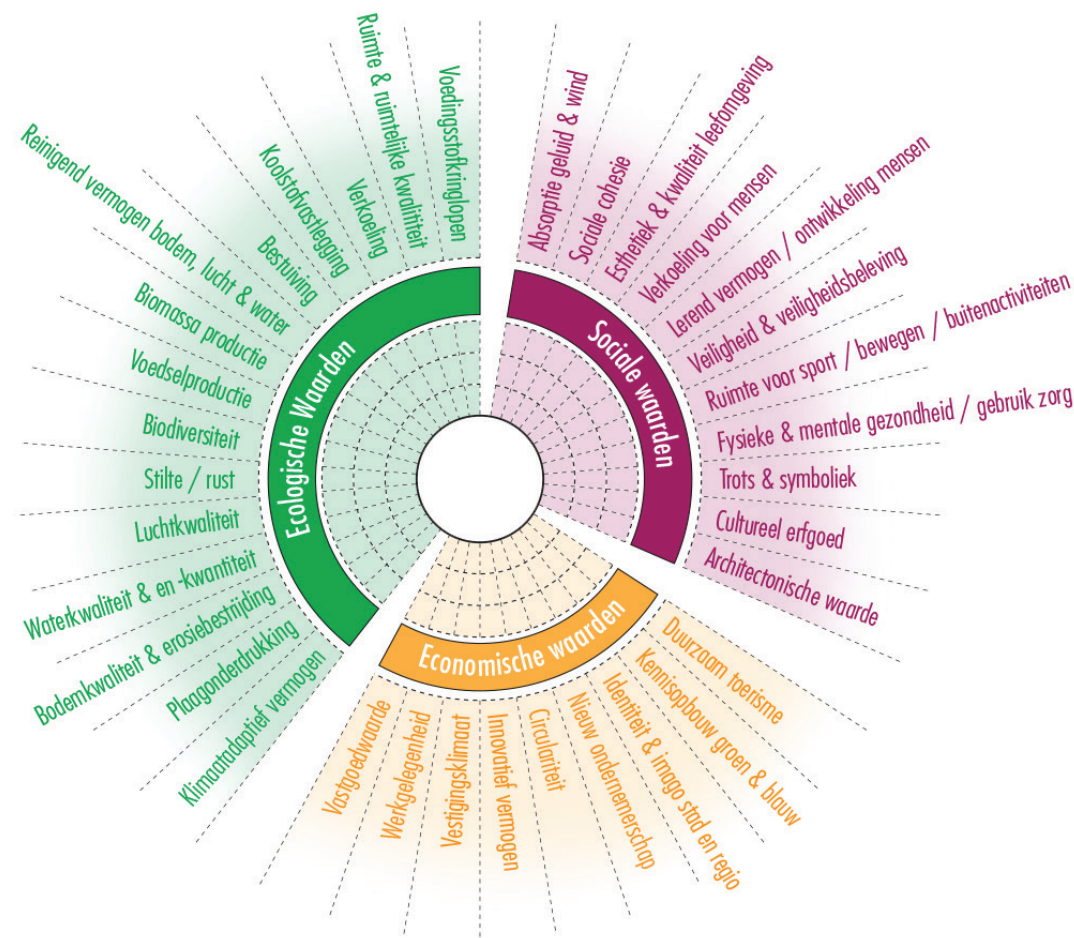
In de wijken komen veel dezelfde boomsoorten voor die over het algemeen maar een beperkte bijdrage leveren aan de voedselbronnen voor insecten en ook niet gebonden zijn aan insectensoorten. Insecten zijn sterk afhankelijk van fijnmazige verbindingen, soortenrijkdom en variatie. GroenBlauwe structuren dragen bij tot het versterken van biotopen, waardoor het ecologisch leven zich beter kan ontwikkelen. Onder meer met het verwijderen van overbodige verharding en het aanbrengen van soortenrijke plantsoenen en groenstroken kan hier een bijdrage aan geleverd worden.

5 Toekomstbeeld van Weert waar groen en blauw een belangrijke rol in heeft

In de Omgevingsvisie staat groen als kernkwaliteit van Weert beschreven. Groen is niet alleen een cosmetisch element. Met vergroening kunnen we in één klap veel bereiken, het heeft in eerste instantie een positief effect op de gemoedstoestand van onze inwoners. Gezond buitenleven wordt gestimuleerd, stedelijke ecologie wordt hersteld, hittestress wordt verminderd en hevige regenval gereguleerd verwerkt. Daarnaast heeft groen ook een economische factor. De aanwezigheid of nabijheid van groen doet de waarde van vastgoed toenemen en draagt bij tot welbehagen van werknemers. Hiermee is groen belangrijk als vestigingsfactor of als arbeidsvoorwaarde.

Groeien in woningen, bedrijvigheid en activiteiten met behoud van de kwaliteit van de leefomgeving kan alleen door groen en blauw hier een duidelijke rol in te geven. Zeker ook omdat we weten dat we geconfronteerd worden met de autonome ontwikkelingen zoals klimaatverandering, de energietransitie en het versterken van de biodiversiteit. Door in te zetten op groen en blauw wordt een breed scala aan maatschappelijke waarden gerealiseerd. Niet alleen sociale en ecologische waarden maar ook economische waarden, zie figuur 10.

Figuur 10: De waardenwaaier, meervoudige waardencreatie van de groene en blauwe structuren

Sociale waarde: Groen en blauw vervullen tal van sociale functies. Zo verbeteren ze bijvoorbeeld de fysieke en mentale gezondheid van mensen door aan te zetten tot beweging en ontspanning. Daarnaast bevorderen groen en blauw sociale verbindingen door ontmoetingsplaatsen te bieden waar mensen samenkomen, bijvoorbeeld om te picknicken en te sporten met vrienden en familie. Bovendien dragen groene infrastructuur bij aan verkeersveiligheid door wegen en paden te markeren.

Ecologische waarde: Groen en blauw bevatten op diverse manieren een ecologische waarde. Ze ondersteunen onder meer de (bodem)biodiversiteit door enerzijds leefgebieden te bieden en anderzijds verbindingen te leggen voor verschillende plant- en diersoorten. GroenBlauwe ruimtes verzorgen talloze ecosysteemdiensten zoals waterberging, zuivering van bodem, water en lucht, bestuiving en verkoeling. Bovendien helpen ze bij het behoud van bodemvruchtbaarheid en dragen ze bij aan de mitigatie van klimaatverandering door koolstofopslag (CO2).

Economische waarde: De economische waarde van groen en blauw mag niet worden onderschat. GroenBlauwe structuren verfraaien de omgeving, verbeteren hierdoor het vestigingsklimaat voor burgers en bedrijven, en verhogen de vastgoedwaarde van huizen en kantoren (WUR, 2018). Daarnaast leiden de gezondheidsvoordelen van groen en blauw tot lagere zorgkosten en hogere productiviteit. Groen en blauw helpen ook bij het verminderen van energiekosten door klimaatregulatie en waterbeheer en creëren van banen, bijvoorbeeld in de recreatieve en toeristische sector. Het verminderen van wateroverlast door GroenBlauwe structuren heeft direct effect de economische schade als gevolg van wateroverlast.

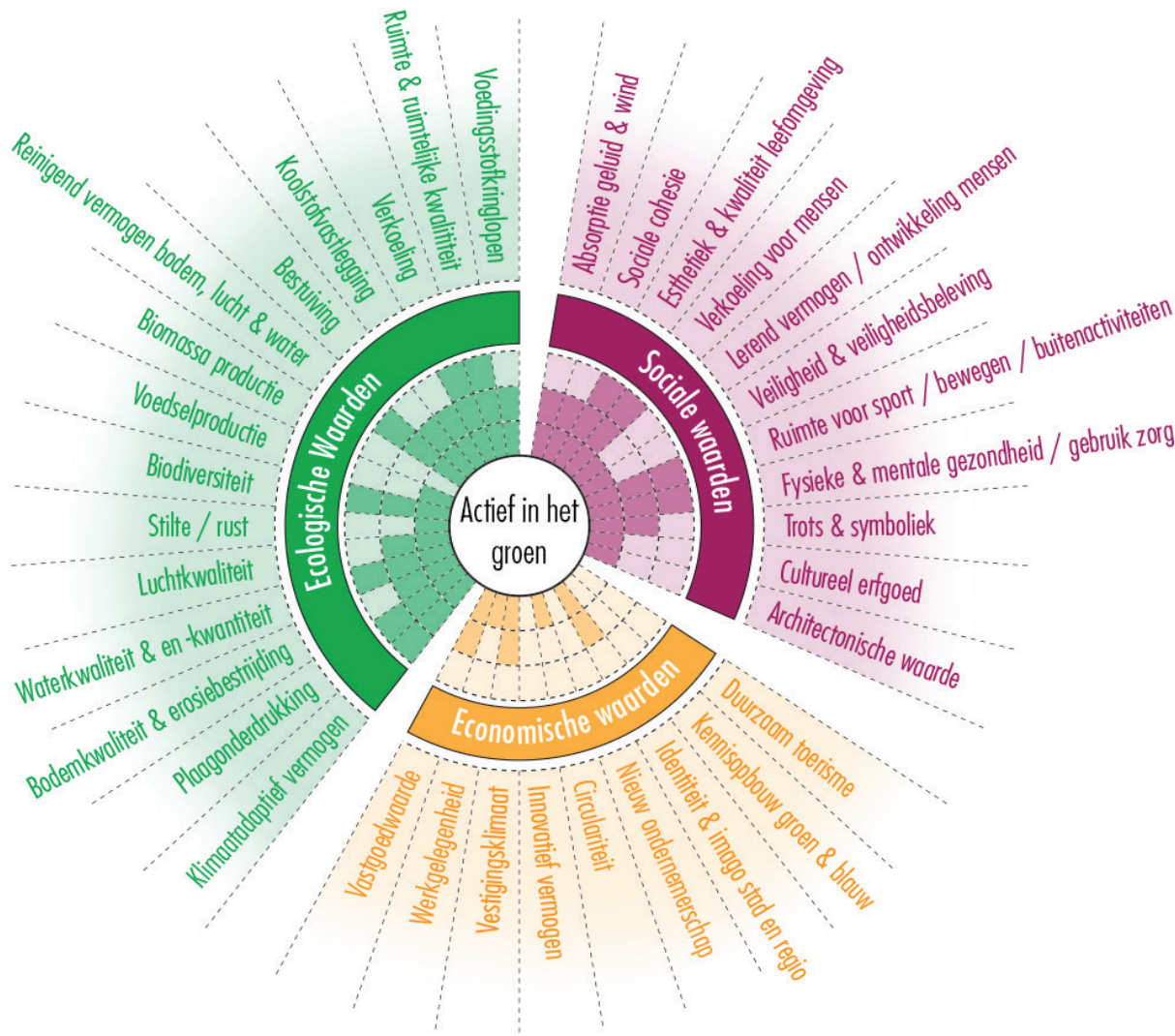
6 Van toekomstbeeld naar uitvoering

6.1 Waar gaan we aan de slag

Groeien in woningen, bedrijvigheid en activiteiten met behoud van de kwaliteit van de leefomgeving kan, zoals al eerder is aangeduid, alleen door groen en blauw hier een duidelijke positie in te geven. Om inzicht te krijgen waar binnen de gemeente extra aandacht voor groen en blauw nodig is, is een ontwikkelkaart opgesteld. Hierop zijn aandachtsgebieden gedefinieerd, die benoemd zijn als opgaven en uitdagingen, zoals weergegeven in hoofdstuk 4: 'Onze opgaven en uitdagingen'. Ieder ontwikkelgebied kent zijn eigen invulling. Onderstaand is deze invulling per gebied verder toegelicht. Hierbij is tevens aangegeven welke ecologische, sociale en economische waarden we hier belangrijk vinden en in welke mate. Dit is zichtbaar gemaakt aan de hand van de 'Waardenwaaier voor Weert'. De ingekleurde velden in het midden van de waaier geven aan waar de maatregel een grote bijdrage levert aan een bepaalde waarden (3 blokjes gekleurd) of dat de bijdrage aan de waarden klein is (1 blokje gekleurd).

Ontwikkelgebied 'Actief in het groen'

In dit gebied gaan we zowel de kwaliteit als kwantiteit van het groen verbeteren om de hoofdgroenstructuren robuuster te maken en aan te laten sluiten op het buitengebied. Een robuuste GroenBlauwe zone gaat hittestress tegen, draagt bij aan het verminderen van wateroverlast en stimuleert mensen om elkaar te ontmoeten en te recreëren in een gezonde en veilige leefomgeving. De GroenBlauwe structuren bestaan uit de grotere, liefst aaneengesloten groene en blauwe gebieden in de openbare ruimte. Deels bestaat deze structuur al door de bestaande GroenBlauwe structuren, zoals weergegeven in hoofdstuk 4. Echter, robuuste verbindingen binnen dit netwerk ontbreken nog op enkele plaatsen. Op de 'Ontwikkelkaart Groen en Blauw' zijn met groene pijlen de gebieden aangegeven waar een uitbreiding van de GroenBlauwe structuur nodig is om een aaneengesloten netwerk te creëren dat naast het buitengebied en het centrum ook de verschillende wijken onderling met elkaar verbindt. Juist door deze groene en blauwe verbindingen te optimaliseren zorgen we ervoor dat ons stedelijke groen tegen een stootje kan en door deze kwaliteitstoename beter bestand is tegen extremere weersomstandigheden.

Figuur 11: Weerter waardenwaaier voor ontwikkelgebied 'Actief in het groen'

Ontwikkелgebied 'De groene hoofdstructuur'

In dit gebied gaan we voor het herstel van de biodiversiteit en het verbeteren en verder uitbreiden van de ecologische kwaliteit van de boomstructuren mét onderbegroeiing. De boomstructuren dragen ook positief bij aan het verminderen van hittestress, schaduw op loop- en fietsroutes en verbeteren van de luchtkwaliteit. Gemeente Weert heeft op dit moment al vele beschermde boomstructuren die ook in het huidige Bomenbeleidsplan zijn opgenomen. Nog niet overal sluiten deze aan op de bestaande en nieuwe te ontwikkelen GroenBlauwe structuren en bestaande boomstructuren. Op deze plekken moet de boomstructuur verder worden uitgebreid.

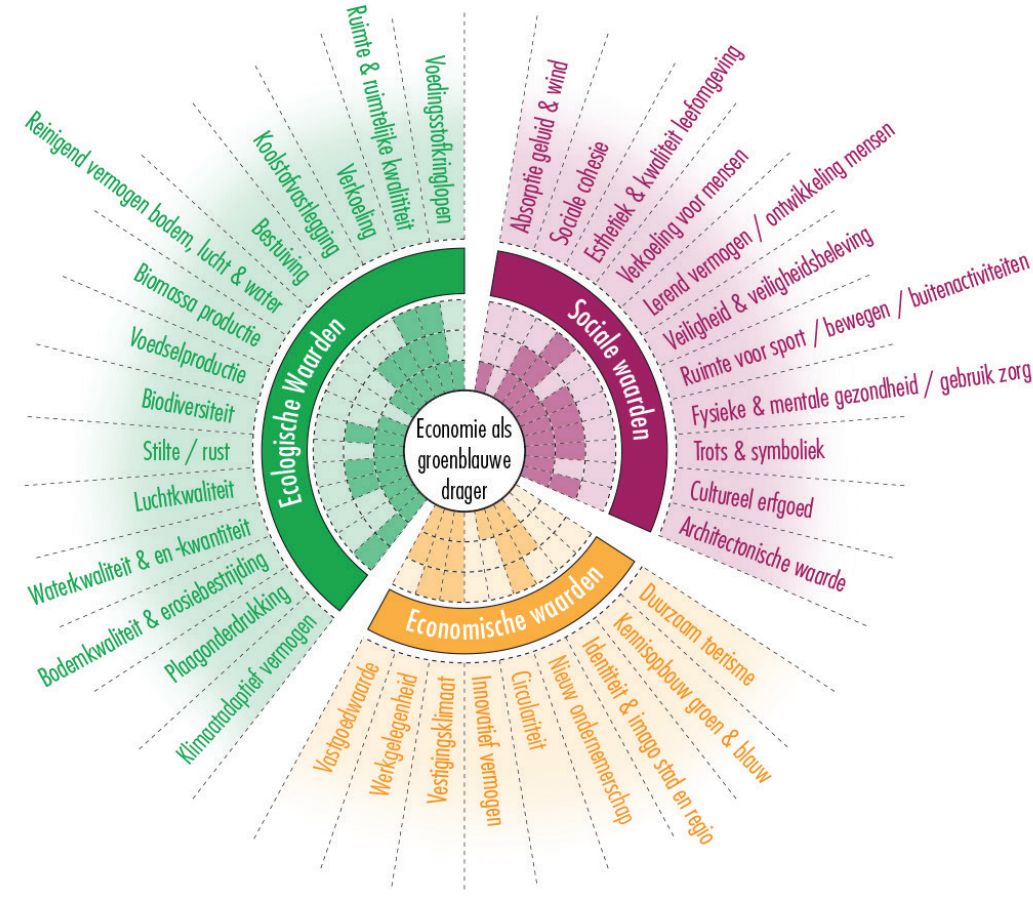

Ontwikkелgebied 'De economie als GroenBlauwe drager'

Op bedrijventerreinen gaan we aan de slag om de afstand tot koelte (ommetje - pauzewandelingen), de kwantiteit en ecologische kwaliteit van het groen en het afkoppelen van hemelwater te verbeteren en verder uit te breiden. Vooral industrieterreinen zorgen voor een hoog percentage aan verharding en bebouwing (grijs). Daarbij ligt de verharding veelal op eigendom van derden en is de openbare ruimte waar de gemeente invloed op heeft vaak beperkt. De ondernemers (de economie) kunnen hier een groot verschil maken. Maar om meer kwantiteit en kwaliteit in het groen en blauw te kunnen ontwikkelen is eerst bewustwording nodig. Dit vraagt om een andere aanpak, die wat meer geënt is op communicatie en bewustwording dan het direct toepassen van fysieke maatregelen. Door meer groene structuren te ontwikkelen worden ook economische waarden verhoogd door een verbeterd vestigingsklimaat en een aantrekkelijk arbeidersklimaat.

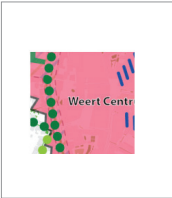
Figuur 12: Weerter waardenwaaier voor ontwikkelgebied 'De groene hoofdstructuur'

Figuur 13: Weerter waardenwaaier voor ontwikkelgebied 'Economie als groenblauwe drager'

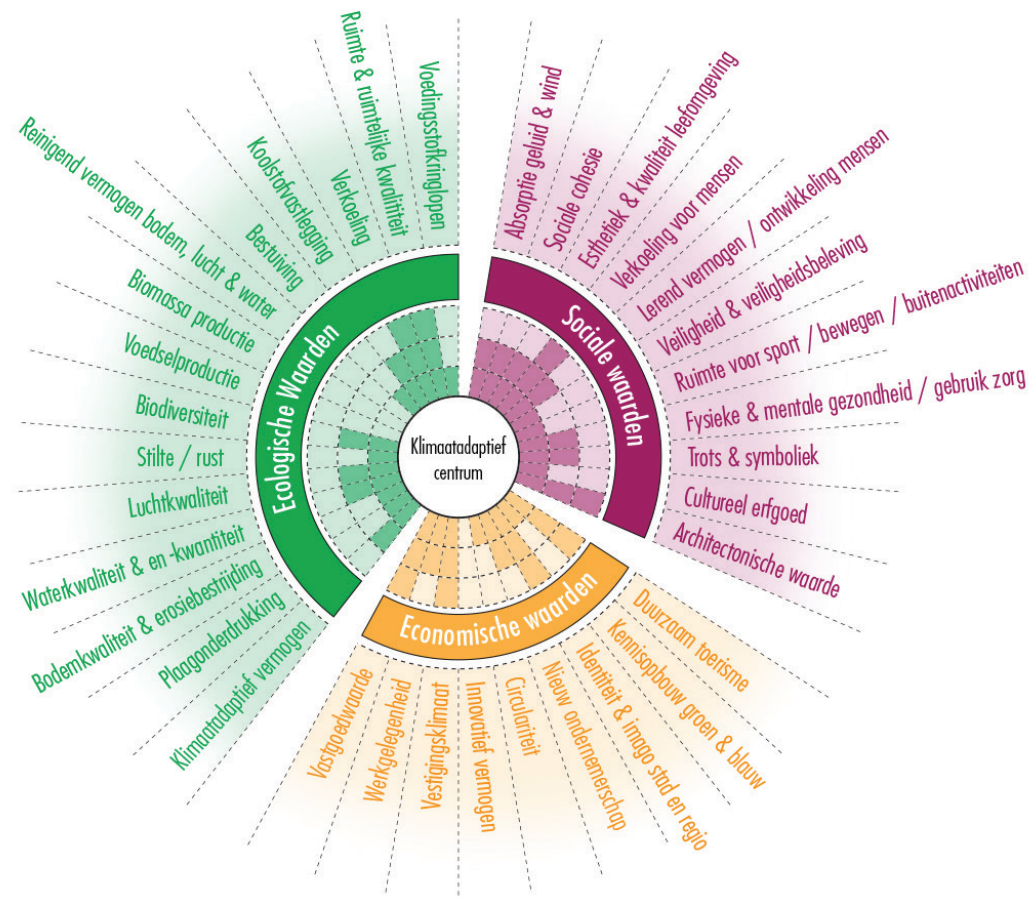
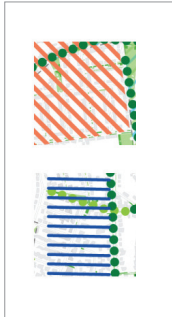
Ontwikkелgebied 'Klimaatadaptief centrum'

In de binnenstad spelen alle urgente maatschappelijke thema's uit hoofdstuk 4. Het ontwikkelen van groen en blauw in de binnenstad heeft voordelen voor zowel een klimaatadaptieve omgeving als een sfeervol en prettige omgeving om te verblijven. In de binnenstad wordt door de vele functies, wat past bij de rol en betekenis, veel gevraagd van de beschikbare ruimte. Daarnaast is de druk op de ondergrond groot door de aanwezigheid van archeologische waarden en ondergrondse infrastructuur. Het ontwikkelen van groen en blauw vraagt hier nog meer om maatwerk dan in de omliggende woonwijken. Wel wetende dat elke ontwikkeling op groen en blauw direct een grote bijdrage levert aan bijvoorbeeld hittebestrijding en biodiversiteit. Daarnaast heeft groen een aantrekkelijke werking op toerisme en de positieve identiteit en imago van de binnenstad.

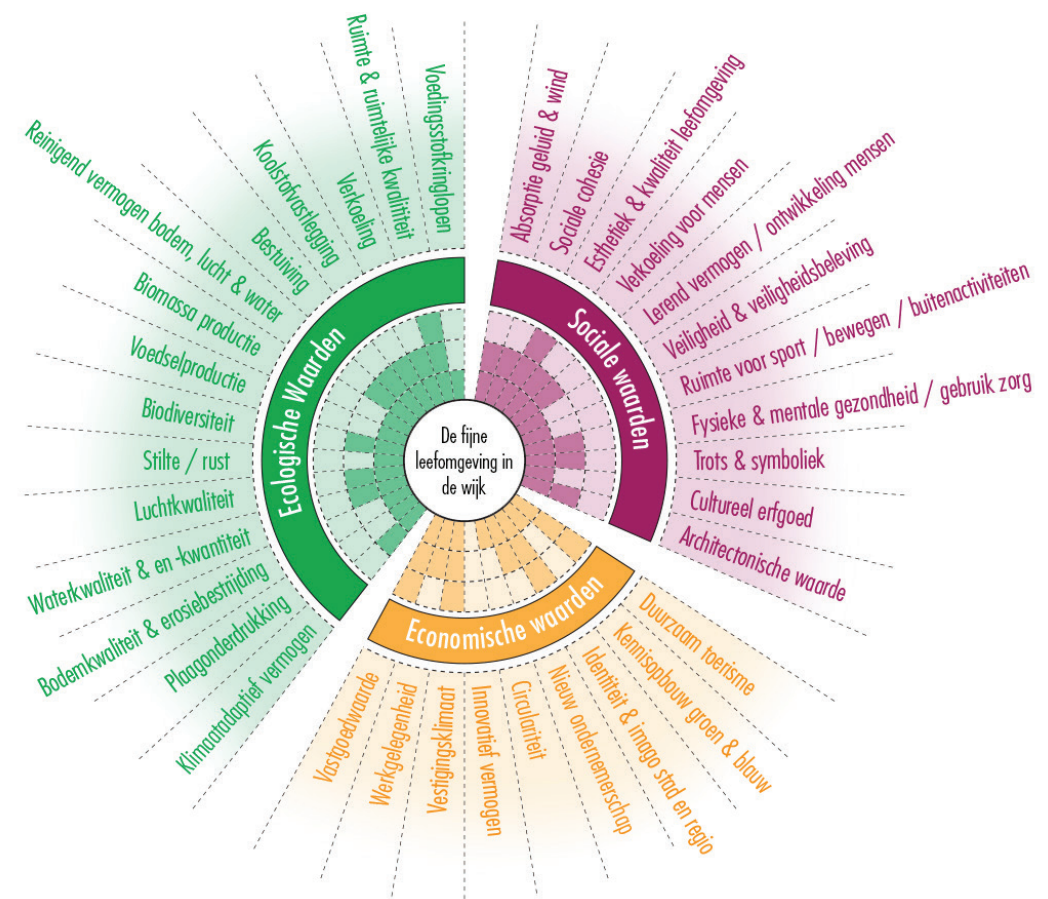

Ontwikkелgebied 'De fijne leefomgeving in de wijk'

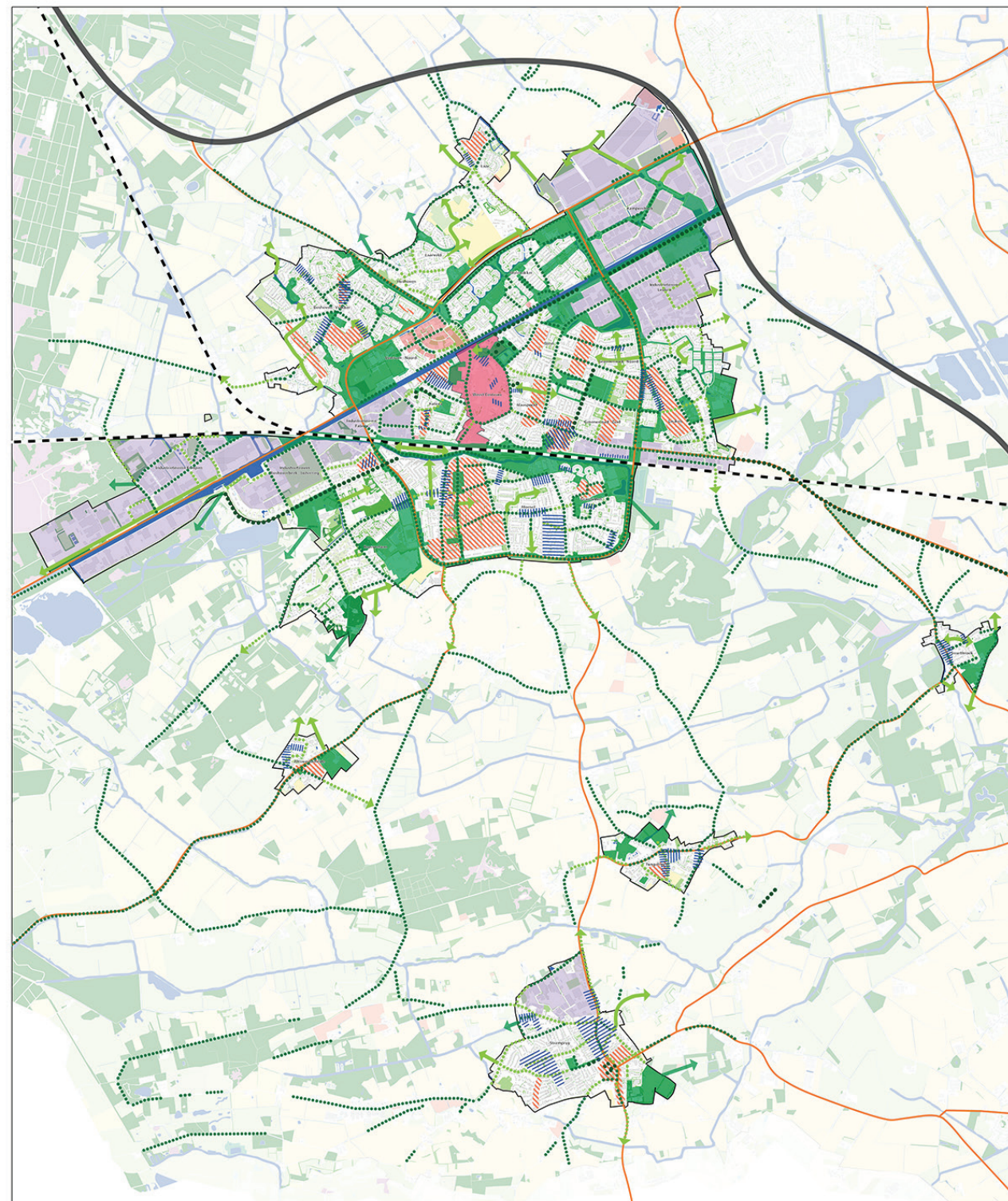
Binnen de wijken en dorpskernen is de kwetsbaarheid ten aanzien van maatschappelijke urgente thema's niet overal hetzelfde. Er is soms een groot verschil te zien tussen de wijken onderling. Op de Ontwikkelkaart zijn de gebieden binnen de wijken aangegeven waarbij we extra werken aan het terugdringen van hitte, meer vergroenen en/of toevoegen van ecologisch kwalitatief groen in de straat zelf. De structuren hierbij zijn minder robuust dan de GroenBlauwe en boomstructuren uit de andere ontwikkelgebieden en zijn met elkaar verbonden. De locaties waar wateroverlast speelt zijn separaat op de kaart aangegeven en waar mogelijk wordt wateroverlast gecombineerd met vergroening en toevoegen van ecologisch kwalitatief groen.

Figuur 14: Weerter waardenwaaier voor ontwikkelgebied 'Klimaatadaptief centrum'

Figuur 15: Weerter waardenwaaier voor ontwikkelgebied 'De fijne leefomgeving in de wijk'

Legenda

De Groenblauwe structuren,
"Actief in het groen"

- Bestaande structuren
- Nog te ontwikkelen structuren

De bomenstructuur,
"De groene hoofdstructuur"

- Bestaande structuren
- Nog te ontwikkelen structuren

Groenblauwe ontwikkelingen door ondernemers &
ontwikkelaars met economie als groenblauwe drager

Klimaatadaptief centrum

Groenblauwe ontwikkeling in de wijk -
een fijne leefomgeving

Aandachtsgebieden wateroverlast:
Droge voeten voor iedereen

Figuur 16. Ontwikkelkaart Groenblauw: Ontwikkelgebieden voor groen en blauw
(zie bijlage 5 voor grote weergave)

6.2 Hoe gaan we aan de slag?

Hoe gaan we garanderen dat, ondanks de klimaatverandering, de energietransitie, teruggang in biodiversiteit en de groei van Weert, we in de toekomst toch nog een kwalitatief gezonde en aangename leefomgeving hebben?

Dit gaan we doen aan de hand van maatregelen op structuur-, wijk-, straat- en gebruikersniveau. Hierbij wordt telkens benoemd wat het resultaat van de maatregel moet zijn en op welk ontwikkelgebied uit paragraaf 6.1 deze van toepassing is. Sommige van de maatregelen zijn niet specifiek voor een bepaald gebied, maar gelden voor heel Weert. Hier is dan ook geen ontwikkelgebied benoemd.

Structuurmaatregelen: Dit zijn maatregelen verbonden aan de grote structuren in de stedelijke omgeving zoals parken, grote groengebieden, beken en sloten die zorgen dat wijken en buurten met elkaar verbonden zijn.

Wijkmaatregelen: dit zijn maatregelen welke bijdragen tot het functioneren van de wijk zoals pleintjes, speelplekken, kleinere groengebieden. Het zijn plekken waar ontmoeting, verblijven, sport en spel essentieel zijn.

Straatmaatregelen: dit zijn maatregelen welke bijdragen aan de sfeer en leefkwaliteit van de woonomgeving.

Maatregelen op gebruikersniveau: dit zijn stimulerende maatregelen welke inwoners inspireren om een bijdrage te leveren aan de opgave en uitdagingen in het stedelijk gebied.

Wanneer gaan we aan de slag?

De maatregelen op de diverse niveaus worden geïmplementeerd bij ontwikkelplannen, herstructurering, beheer en vervangingsopgaven. Zodra we ergens aan de slag gaan passen we de volgende maatregelen toe.

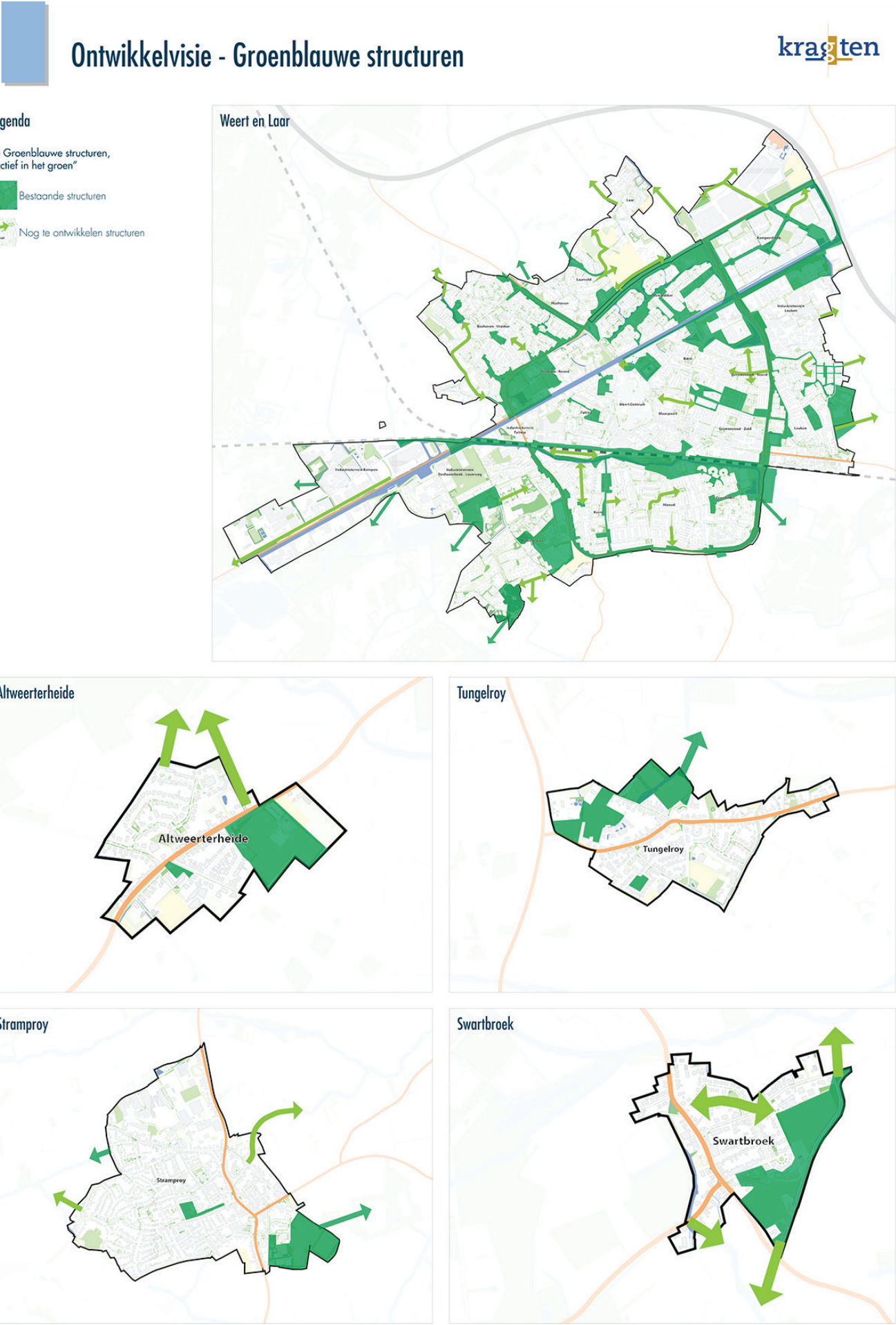
6.2.1 MAATREGELEN OP STRUCTUURNIVEAU, WIJK OVERSTIJGEND

6.2.1.1 Behoud van bestaande en ontwikkelen van nieuwe GroenBlauwe structuren

Resultaat: Het aaneengesloten robuust netwerk van onze GroenBlauwe structuren zijn de verbinding tussen het buitengebied en de binnenstad en dragen niet alleen bij aan de belevingswaarde en gezondheid voor onze inwoners, maar ook aan het vergroten van de biodiversiteit. De huidige, maar ook de nog te ontwikkelen structuren zijn bekend en op kaart in beeld gebracht en vastgesteld in de Omgevingsvisie en de ruimtelijke ontwikkelstrategie. We richten ons hierbij met name op de gebieden zoals weergegeven in figuur 17.

Maatregelen voor behoud van bestaande en ontwikkelen van nieuwe groenblauwe structuren:

- De ontbrekende wijkverbindende GroenBlauwe structuren krijgen een hoge prioriteit als het gaat om de aanleg, het versterken en ontwikkelen daarvan.
- Behouden van bestaand vitaal en kwalitatief groen, koesteren van natuurlijke en landschappelijke waarden. De bestaande wijkverbindende GroenBlauwe structuren, zoals singels, ringbanen, hoofdinvalswegen, Zuid-Willemsvaart, pleinen en parken (veelal verbonden aan belangrijke verkeersstructuren of historische plekken) zijn essentieel voor natuurlijke verbindingen en moeten altijd worden behouden. Bij stedelijke uitbreiding en uitbreidingswijken vormen bestaande en nieuw te realiseren groenstructuren de basis voor de ontwikkeling om zo de bereikbaarheid van het buitengebied via GroenBlauwe structuren te waarborgen. Woningbouw is hier mogelijk waarbij de kaders uit de ruimtelijke ontwikkelstrategie leidend zijn.
- De GroenBlauwe- en bomenstructuren worden verankerd in het omgevingsplan.
- De prioriteit ligt bij het ontwikkelen en in stand houden van de GroenBlauwe structuurdragers met maximale kwaliteit, continuïteit en duurzaamheid. De huidige waarden van de structuren worden behouden en vergroot door het ontwikkelen van een robuuste bovengrondse waterstructuur en te kiezen voor meer diversiteit in de plantensoorten door het toepassen van meer gradiënten in het ontwerp. Een combinatie met voedselproductie voor mensen (vruchtdragende bomen) is hierbij wenselijk. Dit principe geldt zowel voor het openbare als particulier groen en we voorkomen hiermee dat de beschikbare middelen wegvloeien naar groen zonder dat dit toekomstwaarde oplevert.
- Een belangrijk onderdeel voor behoud en verbetering van structurerend groen is het Bomenbeleidsplan dat al sinds 2012 wordt gehanteerd. We maken bewuste keuzes van de toe te passen bomen en planten in het ontwerp. Dit beleid is nog steeds actueel en blijft van toepassing.
- De GroenBlauwe structuren worden zoveel mogelijk ingericht ten behoeve van biodiversiteit, waarbij afhankelijk van de plek soortenrijkdom anders ingevuld kan worden. In de overgang tussen de stedelijke omgeving en buitengebied wordt soortenrijkdom gecreëerd in extensievere beplantingen en bermen. In de kernen en meer naar de binnenstad toe wordt soortenrijkdom vertaald in plantsoenen en borders waarbij variatie geboden wordt. Hierin kan de structuur worden ingericht als belevingsroute voor onze bewoners, waarbij ontmoeten, recreëren en bewegen hand in hand gaan met bovengrondse waterberging en bevorderen biodiversiteit.

Figuur 17. Ontwikkelgebieden GroenBlauwe structuren

6.2.1.2 Voldoende koelteplekken

Resultaat: Zoals aangegeven in de Ruimtelijke Ontwikkelstrategie richten we koelteplekken in van tenminste 1.000 m², die op een afstand van maximaal 300 m bereikbaar zijn. Dit betekent dat we zo maximaal mogelijk gebruik maken van de beschikbare ruimte voor vergroening. Onder koelteplekken verstaan we plekken die voor een groot gedeelte een aaneengesloten kroonbedekking hebben en toegankelijk zijn, dit mogen ook lintvormige plekken zijn. Daarnaast dient tenminste 40% van onze wandel- en fietsroutes schaduw te hebben tijdens warme dagen om zo mogelijkheden voor een ommetje, sociale ontmoeting en bewegen in de directie woonomgeving te stimuleren. We richten ons hierbij met name op de gebieden zoals weergegeven in figuur 18.

Maatregelen voor het creëren van voldoende koelteplekken:

- Behouden van bestaande vitale en kwalitatieve laanstructuren, zoals opgenomen in het Bomenbeleidsplan.
- Ter plaatse van de wijken Oud-Boshoven, Laarveld, Kampershoek Noord, Tungelroy, industrieterrein Boshovenheide, Hushoven, Molenakker, Leuken en de dorpskernen Stramproy en Laar is minder dan 40% van de wandel- en fietspaden beschaduwd [Bron: Klimaateffectatlas]. In deze wijken worden de boomstructuren versterkt en worden langs de fietspaden aaneengesloten structuren gerealiseerd die vanuit de wijken tot in de binnenstad voor voldoende schaduw zorgen. Hierbij worden schaduwrijke bomen of boomgroepen toegepast.
- Vanuit de in- en uitbreidingsprojecten wordt bijgedragen aan het realiseren van schaduwrijke fiets- en wandelroutes.

Figuur 18. Ontwikkelgebieden hittestress

6.2.1.3 Verder door ontwikkelen van de Groennorm

Resultaat: We werken met een Groennorm voor uitbreidingsgebieden als uitgangspunt, zoals deze is vastgelegd in de ruimtelijke ontwikkelstrategie, om een klimaatrobuuste, veilige en gezonde leefomgeving voor mens, dier en planten te behouden ondanks/in samenhang met de woningbouwontwikkelingen.

Voor bestaande woongebieden werken we met als uitgangspunt :“groen tenzij” waarbij het streven is zo maximaal mogelijk te vergroenen of het groen te behouden.

Maatregelen voor het ontwikkelen en toepassen van de Groennorm:

- We werken een Groennorm voor Weert verder uit. Hierbij wordt rekening gehouden met zowel de kwantiteit als de ecologische kwaliteit van het groen. Hierbij wordt conform Ruimtelijke Ontwikkelstrategie gestreefd naar minimaal 95 m2 openbaar groen per wooneenheid bij uitbreidingsgebieden.
- Voor het zorgvuldig groeien en bouwen, richten we ons in het Programma GroenBlauw onder meer op het principe ‘geen verharding tenzij functioneel’ oftewel ‘groen tenzij’. Bij nieuwe en bestaande ontwikkelingen streven we naar zo min mogelijk verharding. Alleen noodzakelijk functionele verharding voor voet- en fietspaden, rijwegen, parkeerplaatsen en opritten wordt toegepast. De veiligheid van voetgangers, fietsers en weggebruikers moet altijd gewaarborgd zijn, met extra aandacht voor toegankelijkheid van mindervaliden zoals scootmobiel- en rolstoelgebruikers.
- Het nog onontgonnen dakenlandschap wordt een nieuwe laag in het stedelijk weefsel. We stimuleren (semi-) private groene daken en wateropvang op daken waar mogelijk in combinatie met energieproductie.
- Kleine stukjes snippergroen zijn vaak waardevol en soms zelfs noodzakelijk voor het fijnmazig verbinden van het ecologische netwerk. Om die reden wordt snippergroen niet meer zomaar verhuurd of verkocht aan de particulieren zoals opgenomen in het beleidsplan oneigenlijk grondgebruik.
- Uitbreiding van bebouwd gebied, zowel in de kernen als in het buitengebied, leidt vaak tot verlies van natuurlijke leefgebieden en verbindingen voor soorten die tussen de bebouwde kom en het buitengebied pendelen. We stimuleren en inspireren natuurinclusief bouwen, zoals het toepassen van groene daken, groene gevels en nest- /vleermuiskasten. Zo krijgen kwetsbare soorten meer kansen in de nieuwbouwprojecten en groene ruimtes. We maken hierbij gebruik van de Weerter soorten-lijst, zie bijlage 8.
- Implementatie van het Handboek Bomen van het Normeninstituut. De richtlijnen in het Handboek passen we toe bij de uitwerking van plannen. Hierbij kiezen we zoveel mogelijk voor inheemse boomsoorten of bomen met een ecologische en/of sociale meerwaarde. Om bijvoorbeeld klimaatadaptieve redenen om kan hiervan worden afgeweken.

Bomentabel: Voor de keuze voor nieuw te planten bomen kan de Bomentabel ondersteuning bieden. De Bomentabel is een product van het TKI T&U project ‘Effectief Groen voor Klimaatadaptatie in de Stad’. Het doel hiervan is het bieden van informatie om te komen tot de juiste bomen voor de groene inrichting van de stad, op de juiste plek uitgaande de gewenste functies (baten/ecosysteemdiensten) van dat groen op die plek, de eigenschappen en eisen van de gekozen boomsoorten en de kenmerken van de locatie.

Via deze link is de Bomentabel te raadplegen: www.bomentabel.nl

² Een landelijke en onafhankelijke stichting met als doel het verbeteren van de kwaliteitszorg rond bomen.

6.2.1.4 Ecologisch beheer

Resultaat: Met ecologisch beheer in de grotere structuren, zoals wegbermen en watergangen, wordt op een andere manier en op andere momenten onderhoud gepleegd. Zo krijgen bepaalde plantensoorten de kans om zich te ontwikkelen en te overleven, ten behoeve van de ecologische kwaliteit. Bermen en gazons zonder directe gebruiksfunctie worden natuurlijkvriendelijk beheerd, waarbij de (verkeers)veiligheid gewaarborgd blijft. Voorbeelden van ecologisch beheer in de gemeente Weert zijn weergegeven in figuur 19.

Maatregelen voor het toepassen van ecologisch beheer:

- We zorgen voor veiligheid, voedsel en voortplanting voor de algemene Weerter soorten door onze bermen met kruidenrijke en bloemrijke graslanden in te richten, zoals opgenomen in bijlage 8.
- Het ecologische bermenbeheer wordt gecontinueerd en waar mogelijk uitgebreid. Vanuit monitoring wordt ecologische bermbeheer waar nodig bijgestuurd.
- Communicatie met de inwoners en ondernemers over het aangepaste beheer is een belangrijk aspect. We informeren bewoners/gebruikers over het nut van ecologisch bermbeheer en betrekken inwoners, ondernemers en woningbouwcoöperaties hierin.
- Het monitoren van de ecologische kwaliteit (biodiversiteit) wordt voortgezet, inclusief nulmeting voor de Weerter soorten conform de biodiversiteitskaart, om de effecten van deze maatregelen te meten. Deze effecten worden ook gecommuniceerd met onze inwoners.
- Tijdelijk braakliggende gronden worden omgevormd tot tijdelijke bloemenweiden en beheerd onder de noemer ontheffing 'Tijdelijke Natuur'.
- We passen ecologisch beheer toe waar het kan. Ecologisch beheer in waterbergingen wordt altijd afgestemd met de beheerders van de riolering. Risicovolle waterbergingen waar bijvoorbeeld geen overloopvoorziening aanwezig is, worden niet ecologisch beheerd.
- We werken het ecologisch beheer verder uit in de beheerplannen en onderhoudsbestekken met daarin een diversifiëring naargelang de plek in de stad. Het groen in de binnenstad en op markante plekken wordt anders ingericht en beheerd met een andere esthetische kwaliteit dan de zones in de overgang naar het buitengebied. Ecologische kwaliteit kan op diverse manieren gestimuleerd worden in een variatie tussen hoogwaardige sierplantsoenen met veel variatie tot en met extensieve kruidenmengsels.

Figuur 19. Voorbeelden van ecologisch beheer in de gemeente Weert

6.2.1.5 Afvalwater verwerken op doelmatige wijze

Resultaat: In de wijken, dorpskernen en bedrijventerreinen zijn alle percelen aangesloten op de vrijvervalriolering. Lozers dienen te voldoen aan de regels uit de lozingenbesluiten. Nieuwe rioleringen leggen we aan volgens de geldende richtlijnen. We houden daarbij vast aan de voorkeursvolgorde voor de verwijdering van afvalwater zoals opgenomen in artikel 2.16 Omgevingswet (lid 1a). In het buitengebied zijn de afstanden te groot om hiervoor vrijvervalriolering toe te passen. In het buitengebied zijn de percelen waar huishoudelijk afvalwater vrijkomt aangesloten op drukriolering of voorzien van een lokaal systeem voor de Individuele Behandeling van Afvalwater (IBA). Vanuit het Waterpanel Noord³ werken we aan (kosten)efficiëntie door projecten op een regionale schaal aan te pakken en beleidsvorming regionaal af te stemmen.

Maatregelen voor het doelmatig verwerken van afvalwater:

- Voortzetten van het beheer van het huidige rioolstelsel voor een goed functionerend systeem.
- Het omgaan met lozingen bij evenementen is binnen de gemeente een aandachtspunt vanwege het risico dat lozingen per abuis worden aangesloten op hemelwatervoorzieningen. De gemeente werkt hiervoor regels als randvoorwaarde bij vergunningverlening om dit te voorkomen.
- We onderzoeken de foutaansluitingen op de hemelwaterafvoer (HWA) om zo de kwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren.
- We voeren een onderzoek uit naar de niet gerioleerde panden binnen de gemeente. In de vorige planperiode van het GRP zijn deze geïnventariseerd en blijkt dat vermoedelijk 21 panden niet zijn gerioleerd binnen de gemeente. Hoe zij nu om gaan met lozingen is onbekend. Dit vraagt een nader onderzoek om te voorkomen dat verontreiniging van bodem- of oppervlaktewater plaatsvindt. Hierin werken we samen met het waterschap.
- We stimuleren door middel van informatie en advisering een correcte aansluiting en gebruik van de IBA's om ze beter te laten functioneren.
- We communiceren het beleid voor omgaan met rioolaansluitingen en lozingen op onze website.

6.2.1.6 Grondwater in balans

Resultaat: In artikel 2.16 Omgevingswet (lid 1a) is opgenomen dat de gemeente de zorgtaak heeft voor het in het openbaar gemeentelijk gebied treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van waterschap of provincie behoort. Om invulling te geven aan de grondwaterzorgtaak heeft de gemeente Weert als wettelijke doelstelling om ervoor te zorgen dat grondwater de bestemming van een gebied niet structureel belemmert en faciliteren bij grondwaterproblemen.

Maatregelen voor het in balans brengen van het grondwater:

- Daar waar knelpunten voordoen, geeft de gemeente een eerste advies over individuele oplossingen. De perceeleigenaar is zelf verantwoordelijk voor het treffen van waterhuishoudkundige en/of bouwkundige maatregelen op het betreffende perceel. De toets hierop vindt in afstemming met het Waterschap Limburg plaats bij het verlenen van vergunningen. Het is verboden om grondwater af te voeren naar de gemeentelijke riolering of een hemelwatervoorziening op openbaar gebied tenzij hiervoor ontheffing is verleend. De gemeente treft maatregelen in openbaar gebied indien sprake is van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand zoals Bloemenbuurt en Graswinkel. Dit is momenteel in onderzoek om te komen tot maatwerk. De maatregelen dienen doelmatig te zijn en niet tot de verantwoordelijkheid van het waterschap of de provincie te behoren.
- Uitbreidingsgebieden voor woningbouw en bedrijventerreinen dienen bij te dragen aan het oplossen van grondwaterknelpunten van aansluitende woon- en werkgebieden door hiervoor ruimte te reserveren.
- We stellen een richtlijn op voor bronnering (drooglegging ten behoeve van bouwactiviteiten) via retourbemaling. Met retourbemaling wordt de bouwlocatie drooggelegd, maar blijft het grondwater in de omgeving. We nemen hiervoor regels op in het omgevingsplan. Hierbij houden we rekening met maatregelen voor het beschermen van het aanwezige groen en het voorkomen van schade als gevolg van (tijdelijke) grondwaterdaling.

³ Samenwerkingsverband van vijftien gemeenten in Midden- en Noord-Limburg, het Waterschap, het Waterschapsbedrijf en de Waterleidingmaatschappij in Limburg1. Het doel van Waterpanel Noord is om klimaatadaptatie te bevorderen door te zorgen voor voldoende schoon (drink)water, het beperken van overlast door hoosbuien, en het voorkomen van hittestress.

6.2.1.7 Oppervlaktewater van goede kwaliteit

Resultaat: De Kaderrichtlijn Water (KRW) is een Europese richtlijn die voorschrijft dat de waterkwaliteit en ecologie van de Europese wateren aan bepaalde eisen moeten voldoen. Ook de kwaliteit en hoeveelheid grondwater moet op orde zijn. De richtlijn is sinds eind 2000 van kracht. In beginsel moeten de doelstellingen in 2027 zijn bereikt.

Maatregelen voor het doelmatig verwerken van afvalwater:

- Er worden activiteiten en maatregelen uitgevoerd die tot doel hebben om het grond- en oppervlaktewater zo goed mogelijk te beheren. We gaan door met het terugdringen van vuilemissies uit de riolering via de overstorten door het blijven afkoppelen van hemelwater van de gemengde riolering, met name in bestaand bebouwd gebied. Waarbij meer aandacht voor foutaansluitingen komt.
- In de gemeente liggen een aantal kwetsbare wateren waar overstorten op lozen. De prioriteit bij de gemeente Weert gaat uit naar elf locaties om maatregelen te treffen om de waterkwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren ten behoeve van KRW maatregelen. Hierover zijn afspraken gemaakt met het Waterschap Limburg. Deze locaties zijn weergegeven in themakaart Waterkwaliteit (hfdst 4.2.2, figuur 7, blz 23). De maatregelen dienen uiterlijk 31 december 2027 gereed te zijn. Van de locaties met een middelhoge prioriteit is afgesproken dat deze iets later aangepakt mogen worden, waarbij ook een relatie ligt met het afkoppelen bij de maatregelen op wijkniveau.

6.2.2 MAATREGELEN OP WIJKNIVEAU

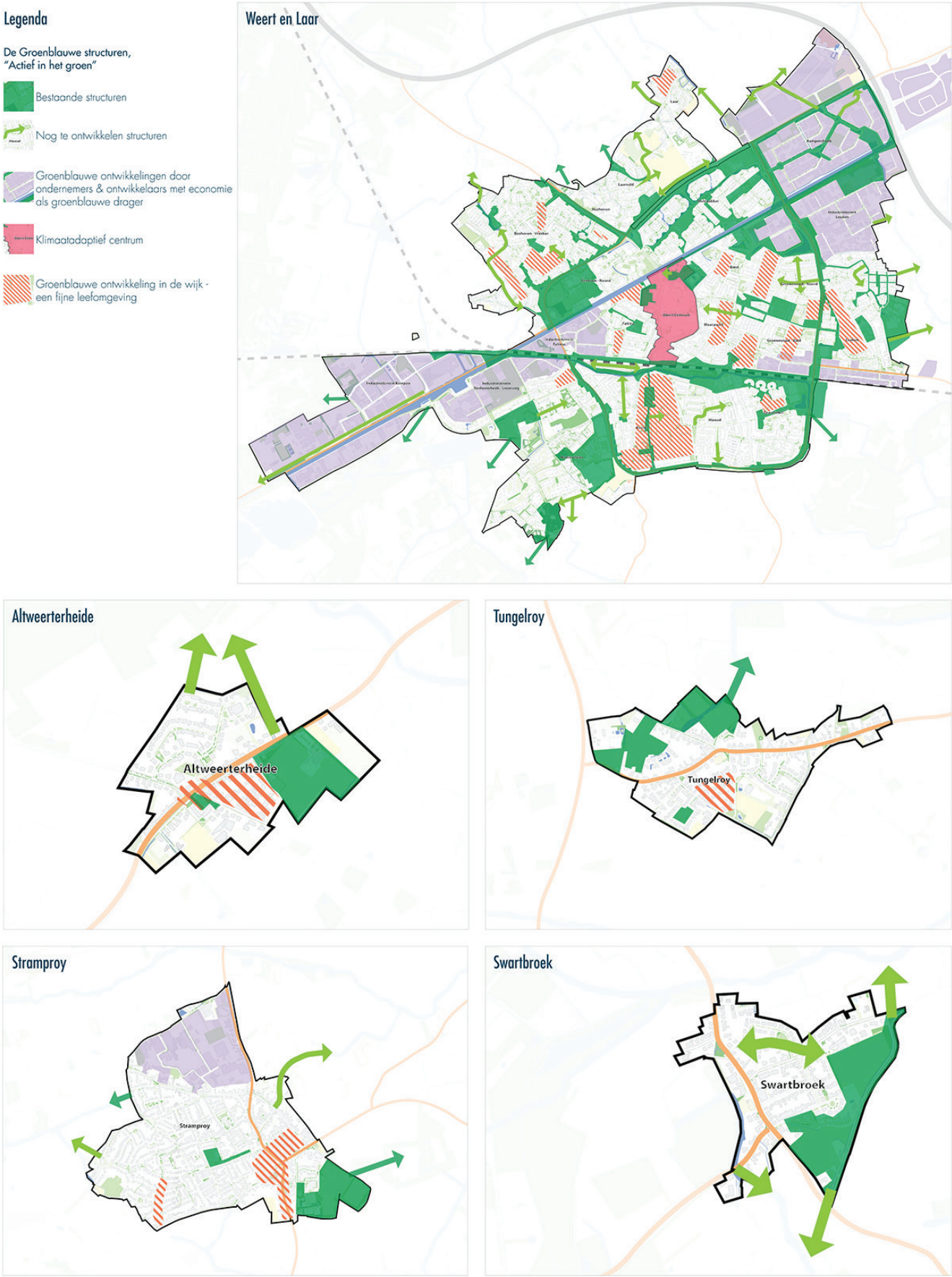
6.2.2.1 *Verblijfs- en ontmoetingsfuncties in de groen(blauwe) openbare ruimte*

Resultaat: Onze openbare ruimte is inclusief ingericht en op maximaal 5 minuten loopafstand zijn groene ontmoetingsplekken bereikbaar. Groen speelt hierin een wezenlijke rol omdat een groene toegankelijke ruimte uitnodigt om naar buiten te gaan en recreatie en ontmoeting stimuleert en als koelteplek kan dienen. We zetten hierbij in op kwalitatief groen: groen dat biodiversiteit stimuleert. Hierbij richten we ons op de gebieden zoals weergegeven in figuur 20.

Maatregelen voor verblijfs- en ontmoetingsfuncties in de groen(blauwe) openbare ruimte:

- In de wijken met de hoogste prioriteit, zijnde Biest, Boshoven-Vrakker, Fatima, Groenewoud, Leuken, Maaspoort en de Binnenstad is gemiddeld minder groen en blauw aanwezig is terwijl de uitdagingen op het gebied van gezondheid hier juist hier het grootst zijn. Daarom creëren we in deze wijken zoveel mogelijk uitnodigende ontmoetingsplekken in het groen in combinatie met sport en spel.
- Aanleg van GroenBlauwe schoolpleinen en speelplekken.
- We creëren groene lunchplekken en ommetjes ter plaatse van de bedrijventerreinen.
- We treffen maatregelen om overlast door bomen, zoals wortelopdruk of vruchtval, op of onder recreatieve paden te verminderen. Daarbij zoeken we naar innovatieve oplossingen met als doel het behoud van bomen en planten om de knelpunten aan te pakken.

Ontwikkelvisie - Verblijfs- en ontmoetingsfuncties

Figuur 20. Ontwikkelgebieden met verblijfs- en ontmoetingsfunctie

6.2.2.2 Verbeteren ecologische kwaliteit bestaande groenvoorzieningen

Resultaat: Onze groenvoorzieningen en openbare ruimte dragen bij aan het herstellen en het verbeteren van de biodiversiteit.

Maatregelen voor het verbeteren van de ecologische kwaliteit van bestaande groenvoorzieningen:

- Bestaande groenvoorzieningen die zijn verouderd of gebreken vertonen worden vervangen door groen met ecologische waarden en kwaliteit.
- De inrichting van het groen wordt zoveel mogelijk afgestemd op algemene Weerter soorten (zie bijlage 8), zoals de merel, de egel, de huismus, de weidehommel en gewone dwergvleermuis. Deze gidssoorten zijn richtinggevend om meer kwaliteit aan het groen te geven. Het groen zorgt voor voldoende veiligheid, voedsel en voorplanting- en verplaatsingsmogelijkheden voor de deze soorten, hiermee profiteren ook andere soorten.
- Het initiatief 'Heel Weert Observeert' wordt doorgezet om inwoners te betrekken en voor het vergroten van de bewustwording. De input van 'Heel Weert Observeert' wordt gebruikt voor ons ecologisch bermenbeheer.
- We werken een monitoringsplan uit voor de algemene Weerter soorten.
- We inventariseren bomenstructuren op gebruik als vlieg- en foerageerroute voor vleermuissoorten.
- Voor het afwerken van plantvakken gebruiken we natuurlijke materialen.
- We moedigen burgerinitiatieven op het gebied van biodiversiteit met stimuleringsacties actief aan. Als voorwaarde stellen we een hogere ecologische kwaliteit.
- We passen in de regel inheems plantgoed toe of plantgoed van soorten die klimaatbestendig zijn, ook als onderbeplanting bij boomstructuren.
- Houtige beplanting krijgt binnen de gemeente de voorkeur boven kruidachtige beplantingen. Waar mogelijk passen we heggen, struwelen en houtwallen toe.
- We werken nieuwe bewustwordings- en stimuleringsacties uit.

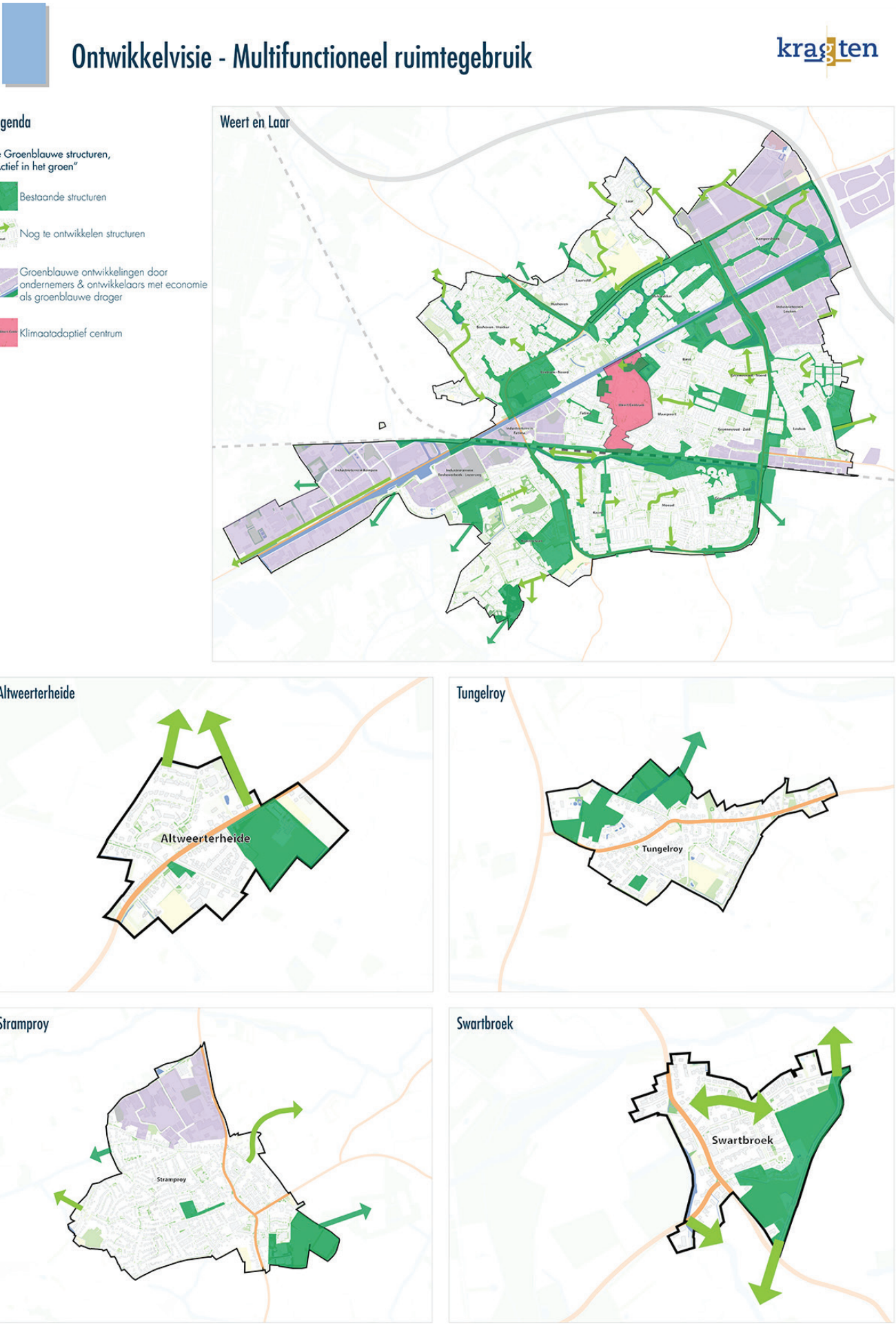

6.2.2.3 Multifunctioneel ruimtegebruik

Resultaat: We creëren ruimte voor groen en blauw en geven de ecologische kwaliteit een impuls door functies in de openbare ruimte te combineren. We richten ons hierbij op de gebieden zoals weergegeven in figuur 21.

Maatregelen voor het stimuleren van multifunctioneel ruimtegebruik:

- Daar waar parkeerplaatsen nodig zijn worden deze zoveel mogelijk ingericht met een open verharding en bomen om zo ook bij te dragen aan de waterretentie en hittestress. Hierbij houden we rekening met het gebruiksgemak, bereikbaarheid voor mindervaliden en voldoende groeiruimte voor bomen.
- Het regenwater vangen we op en verwerken we op de plek/het perceel zelf. Zo stimuleren we het multifunctioneel benutten van daken, enerzijds voor de opvang van het regenwater, anderzijds voor het versterken van de biodiversiteit, maar ook voor het tegengaan van hittestress.
- We creëren GroenBlauwe speel- en beweegplekken voor jong en oud. Het opvangen en infiltreren van hemelwater wordt waar mogelijk gecombineerd met groen, spelen en parkeren en moet een bijdrage leveren aan de ecologische kwaliteit.
- We stellen meer ruimte voor groen en blauw beschikbaar door enkel verharding toe te passen waar nodig en door aanpassingen in de wegprofielen waar mogelijk om daarmee groene structuren te kunnen creëren.

Figuur 21. Ontwikkelgebieden multifunctioneel ruimtegebruik

6.2.2.4 Risicovermindering wateroverlast en waterschade bij extreme regenval

Resultaat: Tot een bepaalde mate wordt water op straat en in tuinen (zijnde wateroverlast) vaker geaccepteerd. De voorwaarde hierbij is dat de straat bereikbaar blijft voor hulpdiensten en dat de woningen zelf vrij blijven van waterschade.

Maatregelen voor het verminderen van risico's van wateroverlast en waterschade:

- We voeren binnen het Waterpanel Noord in 2025 een klimaatstresstest uit en gebruiken de resultaten voor het voeren van de risicodialogen conform het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en het opstellen van hemelwatervisie voor heel Weert.
- Bij een situatie, waarbij meerdere woningen in een straat waterschade ondervinden doordat water vanuit de openbare ruimte de woning instroomt, werkt de gemeente welke maatregelen uit om de situatie te verbeteren en spant zich in om toekomstige waterschade te voorkomen.
- Individuele woningen die kwetsbaar zijn voor wateroverlast, dienen waterbestendig te worden gemaakt. Hierbij wordt eerst gekeken naar hoe de zelfredzaamheid van de inwoners kan worden versterkt: met welke maatregelen kunnen bewoners zelf wateroverlast en eventuele schade beperken? Als dat niet toereikend is wordt vervolgens onderzocht welke aanvullende maatregelen er gerealiseerd kunnen worden in de openbare ruimte om de situatie te verbeteren en het risico op waterschade te beperken.
- We zetten de afkoppelregeling door om zoveel mogelijk hemelwater ter plekke te infiltreren. Hierbij wordt op basis van onderzoek gekeken dat afkoppeling mogelijk is en dat dit niet tot overlast gaat leiden.
- We werken in samenwerking met het Natuur- en Milieucentrum aan bewustwording en inspireren inwoners met praktijkvoorbeelden.

6.2.3 MAATREGELEN OP STRAATNIVEAU

6.2.3.1 Hemelwater bij bestaand en nieuw verhard/bebouwd gebied

Resultaat: Voor bestaand stedelijk gebied vormt het afkoppelen van verhard oppervlak een veelvoorkomende oplossing om de druk op het watersysteem te verlichten. Het afkoppelen van gemeentelijk terrein en de voorgevel van (particuliere) panden wordt ten minste op wijkniveau aangepakt en gaat altijd in combinatie met de ontwikkeling van GroenBlauwe structuren conform hemelwaterverordening.

Maatregelen voor het hemelwater in bestaand en nieuw verhard/bebouwd gebied:

- Water dat niet meer via het rioolstelsel wordt afgevoerd dient uiteindelijk via de GroenBlauwe structuren (oppervlaktewater en groen) opgevangen te worden. In nader op te stellen hemelwaterstructuurplannen werken we de afkoppelmogelijkheden voor bestaand stedelijk gebied uit. Deze plannen worden opgesteld bij de gebiedsgewijze aanpak in combinatie met de groenstructuurplannen.
- Als extra maatregel wordt bij (her)ontwikkelingen gestreefd naar 100% afkoppeling van de openbare verhardingen.
- We geven als gemeente het goede voorbeeld en zoeken we continue naar alternatieven om innovatief om te gaan met hemel- en afvalwater. Bij een nieuw te ontwikkelen wijk starten we met een pilot, waarbij we kijken naar de mogelijkheden voor hergebruik van hemelwater. De resultaten van de pilot kunnen worden gemonitord en geëvalueerd om zo mogelijk op te nemen in het gemeentelijk beleid.

6.2.4 MAATREGELEN OP GEBRUIKERSNIVEAU

6.2.4.1 *Kansen particulieren percelen*

Resultaat: Inwoners, bedrijven en corporaties zijn geïnformeerd en zich bewust van de kansen op hun eigen percelen op het gebied van vergroening, klimaatadaptatie en het herstellen van de biodiversiteit.

Maatregelen voor op particulieren percelen:

- Voor inwoners, bedrijven en corporaties die over eigen percelen beschikken, stimuleren we het ontharden, en vergroenen van tuinen via gerichte acties en interventies. In deze particuliere tuinen en in de woonwijken liggen veel kansen om de ecologische kwaliteit te verhogen. We stellen hiervoor een participatie- en communicatieplan op waarbij we zoveel mogelijk gebruik maken van bestaande (communicatie)trajecten met ondernemers, woningbouwverenigingen en inwoners (energietransitie, verduurzaming, etc.).
- Op industrieterreinen kan nog veel hemelwater van de daken worden afgekoppeld en de ruimte en gebouwen op de industrieterreinen kunnen verder worden vergroend. Het vergroenen van bedrijventerreinen biedt niet alleen ecologische voordelen, maar ook economische en sociale voordelen die bijdragen aan de algehele duurzaamheid en aantrekkelijkheid van een gebied. Door te investeren in groene infrastructuur kunnen bedrijven niet alleen hun impact op het milieu verminderen, maar ook de tevredenheid van werknemers verhogen en de concurrentiepositie versterken. We stellen hiervoor geen separaat communicatietraject op, maar liften mee met de andere omgevingsprogramma's zoals bedrijventerreinen en energietransitie.
- We stimuleren het gebruik van hagen als groene afrastering.
- In het omgevingsplan voor uitbreidingswijken wordt een maximale verhardingsnorm per woning gehanteerd, zoals in de wijk Laarveld. De toetsing vindt plaats bij de vergunningverlening en is vooral bedoeld voor het vergroten van de bewustwording, inspiratie en stimulering.
- We continueren de gemeentelijke afkoppelregeling en stimuleren de toepassing van groene daken.

7 Richtlijnen voor uitvoering

In het voorgaande hoofdstuk is ingegaan op hoe we groen en blauw op de juiste plek willen ontwikkelen zodat deze ook in optimale mate bijdraagt aan een gezonde leefomgeving. Hiervoor zijn ook een aantal richtlijnen geformuleerd hoe om te gaan met groen en blauw bij ontwikkelingen en herstructureringen. Dit om te voorkomen dat bij uitvoering in de praktijk het alsnog mis kan gaan.

7.1 Richtlijnen voor groen en blauw samen

Vanuit groen en blauw hanteren we bij ontwikkelingen en herstructureringen de volgende richtlijnen.

Dit doen we al:

- Knelpunten met wateroverlast in bestaande woongebieden worden zo mogelijk opgelost in uitbreidingsgebieden door ruimte voor water te creëren.
- Wadi's en waterbergingen worden in de bredere groenvoorzieningen ecologisch ingericht met natuurvriendelijke oevers en ecologisch beheert, zolang dit geen risico op wateroverlast vormt voor de omgeving.
- We beperken vochtverliezen in de bodem door het verbeteren van de samenstelling van de bodem (mulchen) en toepassen van bodembedekkers.
- Bij herstructurering worden onnodige verharding in beeld gebracht en omgezet naar groen en blauw.
- Opstellen hemelwaterstructuurplan (bestaande woonwijken) of waterhuishoudkundig plan (nieuwbouw) als basis voor de uitwerking op straatniveau, waarbij het groen gebruik maakt van de ontwerpeisen en richtlijnen van blauw.

Dit gaan we doen:

- In bestaande wijken wordt hemelwater zoveel mogelijk bovengronds geborgen en geïnfiltreerd in bestaand en nieuw te ontwikkelen groen en desnoods verzameld in centraal gelegen infiltratielocaties. In wijken met hoge grondwaterstanden kan geen hemelwater worden geïnfiltreerd, waardoor hier andere systemen worden toegepast.
- Bestaande groenvoorzieningen worden bij renovaties, daar waar nodig, verlaagd en ingericht om water te infiltreren.
- Bij uitbreidings- en ontwikkelingsplannen blijven bestaande woongebieden in contact met het buitengebied door middel van robuuste GroenBlauwstructuren.
- In bestaande wijken het voorkomen ecologische vallen inventariseren en daar waar nodig maatregelen treffen zoals het plaatsen van riooltrappen voor amfibieën. Bij uitbreidings- en ontwikkelingsplannen ecologische vallen voorkomen of maatregelen treffen zoals het plaatsen van riooltrappen voor amfibieën.

7.2 Richtlijnen voor blauw (GRP)

7.2.1 AFVALWATER VERWERKEN OP DOELMATIGE WIJZE

Nieuwbouw in bestaand stedelijk gebied of grenzend aan stedelijk gebied wordt aangesloten op de vrijvervalriolering. Daarbij wordt enkel stedelijk afvalwater aangesloten op de vuilwaterriolering en wordt hemelwater of op eigen perceel verwerkt of op een centrale voorziening voor hemelwater aangesloten.

Het verwerken van huishoudelijk afvalwater bij nieuwbouw in het buitengebied valt onder de zorgtaak van de gemeente. Bij nieuwbouw hanteert de gemeente de volgende principes:

Dit doen we al:

- Alle percelen gelegen tot maximaal 40 meter afstand van de bestaande (druk)riolering sluiten we aan op de gemeentelijke riolering.
- Hemel- en grondwater worden niet aangesloten op de voorziening voor verwerking van afvalwater.
- Ligt een perceel buiten deze 40 meter grens en is de aanleg van een decentrale zuivering doelmatiger dan een aansluiting op de bestaande (druk)riolering, dan gaan wij in gesprek met de initiatiefnemer. Dit principe geldt zowel voor nieuwe woningen als voor bedrijven.
- Een IBA (individueel beheer afvalwater) is eigendom van de gemeente. Door het waterschap wordt beheer en onderhoud uitgevoerd. Het waterschap toetst de voorziening bij lozing op oppervlaktewater. De gemeente toetst de voorziening als deze loost op de bodem.
- De aan te leggen systemen zijn effectief te onderhouden en te beheren en zijn kosteneffectief.

Dit gaan we doen:

- Afstromend hemelwater van verhard oppervlak van industriële terreinen en verkeersintensieve locaties dient voorafgaand aan de infiltratie in de bodem te worden gezuiverd. Bij de uitwerking wordt de doelmatigheid hiervan onderzocht en de keuze gemaakt of infiltratie wenselijk is gezien mogelijke risico's op grondwaterverontreiniging.

7.2.2 GRONDWATER IN BALANS

Toegepaste terminologie omtrent grondwater:

Structurele overlast: Structurele grondwateroverlast wordt in artikel 2.16 van de Omgevingswet beschreven als (potentiële) terugkerende overlast waarbij de gebruiksfunctie op de lange termijn aantoonbaar (minimaal 3 jaar in een periode van 5 jaar) wordt aangetast waarbij de overlast in een periode van een jaar, minimaal 4 maanden aanhoudt en terugkerend van aard is. Het betreft dus geen incidentele situatie die bijvoorbeeld op kan treden na extreme neerslag of langdurige natte periode. In dergelijke gevallen laat de wet een normaal maatschappelijk risico bij de perceeleigenaar.

Nadelige gevolgen: Indien in verblijfsruimten (woon- en werkruimtes) omstandigheden optreden die tot volksgezondheidsproblemen en/of economische schade leiden, spreken we van 'nadelige gevolgen'. De verblijfsruimten dienen hierbij aan de bouwregelgeving te voldoen.

Doelmatige maatregelen: Dit zijn maatregelen die qua kosten in overeenstemming zijn met de effecten en gecombineerd kunnen worden met andere werkzaamheden. Hierbij maakt de gemeente een afweging tussen de kosten enerzijds en vermindering van overlast anderzijds.

Dit doen we al:

Voor nieuwbouw geldt dat klimaatrobuust wordt ontwikkeld. Tijdens de initiatieffase wordt voor de ontwateringssituatie geadviseerd om 'natte voeten' te voorkomen, verwijzen we naar de ontwateringsrichtlijnen van Stichting RIONED (koepelorganisatie voor stedelijk waterbeheer).

Bij bronnering wordt tijdelijk grondwater aan de bodem onttrokken om de grondwaterstand te verlagen, voor het droog uitvoeren van werkzaamheden, zoals de aanleg van bouwwerken en kabels en leidingen. Voor zowel het onttrekken van grondwater als het lozen van opgepompt grondwater op oppervlaktewater is het waterschap het bevoegd gezag. In beide gevallen dient hiervoor een omgevingsvergunning aangevraagd te worden. Voor lozing van bronneringswater op het riool is de gemeente het bevoegd gezag. In de beoordeling van de bronnering wordt de impact op bomen en ecologische waarden in beeld gebracht. Uitgangspunt is dat schoon bronneringswater niet op het vuilwaterriool wordt geloosd, maar wordt teruggebracht in de bodem. Indien dit technisch niet mogelijk is wordt het water afgevoerd naar oppervlaktewater. Bij grotere projecten is daarom een omgevingsvergunning met een waterparagraaf verplicht waarbij de negatieve effecten op de omgeving inzichtelijk gemaakt moeten worden.

7.2.3 DUURZAAM OMGAAN MET HEMELWATER BIJ NIEUWBOUW

Voor het omgaan met hemelwater geldt de Hemelwaterverordening van de gemeente Weert (www.weert.nl/hemelwaterverordening). Het algemene uitgangspunt voor heel Weert is 'hemelwater bovengronds zichtbaar vasthouden en infiltreren, tenzij'.

Dit doen we al:

1. Eerst hergebruik en besparen van hemelwater.
2. Daarna vasthouden en infiltreren van hemelwater in de bodem, bij voorkeur oppervlakkig.
3. Daarna bergen van hemelwater aan het oppervlak (in het groen/wadi's).
4. Als laatste mogelijkheid (als voorgaande niet meer mogelijk is) afvoeren naar het oppervlaktewater of riool.

'Duurzaam omgaan met hemelwater bij nieuwbouw'

In Weert gelden bij de realisatie van een nieuw bouwwerk of verharding de onderstaande richtlijnen en sluiten we aan bij de hemelwaterverordening.

- Toekomstige ontwerpen van stedelijke watersystemen (zowel in- als uitbreidingen) worden getoetst aan de te verwachten neerslag in de toekomst. Het KNMI beschikt over scenario's met prognoses van de ontwikkeling van het klimaat in de toekomst. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt het ontwerp qua afvoercapaciteit uitgelegd op een composietbui T=10 (klimaatscenario H_2085) en wordt het ontwerp getoetst op een composietbui met een herhalingstijd van T=100 (klimaatscenario H_2085). Het bestaand stedelijk gebied is niet op dergelijke buien uitgelegd en wordt in de toekomst getoetst op composietbuizen met een herhalingstijd van T=2 en T=10 (actueel klimaatscenario) volgens de Kennisbank Stedelijk Water. Hierbij moet worden doorgerekend wat dit betekent aan ruimtegebruik, waarbij zoveel mogelijk de combinatie met groen wordt gezocht.
- Infiltratie is verplicht mits de grondwaterstanden en de doorlatendheid van de bodem dit toelaten. Bij ontwikkelingen dient de grondwaterstand en infiltratiewaarde met behulp van een bodemonderzoek te worden bepaald.
- Infiltratievoorzieningen die in het beheer zijn of komen van de gemeente dienen technisch onderbouwd en berekend te worden, waarbij bij voorkeur geen infiltratiekratten worden toegepast. Op percelen van derden wordt dit ten zeerste afgeraden. Bij het berekenen van de capaciteit worden alleen de wanden meegerekend.
- Geohydrologisch onderzoek (bepalen grondwaterstand, doorlatendheid en bodemopbouw) van de projectlocatie is verplicht bij ontwikkelingen met een nieuw en/of vervangend verhard oppervlak groter dan 300 m² verhard oppervlak (horizontaal gemeten).
- Een overloopvoorziening vanuit de hemelwaterberging moet beheer- en controleerbaar worden gerealiseerd.
- De verplichting tot het realiseren van de voorgeschreven waterberging is niet van toepassing als blijkt dat het lastig, onmogelijk of niet doelmatig is om te realiseren. Onderzoek moet dit uitwijzen en maatwerk afspraken worden dan met initiatiefnemer gemaakt.
- Groene infiltrerende en bergende buffers zonder overloopvoorziening worden niet ecologisch beheerd. Door ecologisch beheer neemt de berging sterk af, waardoor niet meer voldaan kan worden aan de oorspronkelijke opgave van waterberging. Ecologisch beheer van de waterbergende en infiltrerende buffers kan alleen als dit geen risico voor de omgeving met zich meebrengt.

7.3 Richtlijnen voor groen

De ruimtelijke structuren en de uitgangspunten uit het Bomenbeleidsplan zijn overgenomen in het Programma GroenBlauw. Voor de juridische randvoorwaarden omtrent bomen wordt verwezen naar het Bomenbeleidsplan 2012. De voorbije jaren is door het Normeninstituut veel onderzoek uitgevoerd naar klimaatbestendige bomen en verbeterde standplaatsen. Vanuit dit onderzoek nemen we de soortkeuze en verbeterde standplaatsen voor bomen, op in het Programma GroenBlauw.

Dit doen we al:

- Bestaande bomen zijn leidend bij ruimtelijke ontwikkelingen, zoals vastgelegd in het Bomenbeleidsplan 2012. Bestaande bomen worden zoveel mogelijk ingepast en/of de ontwikkeling wordt aangepast aan de aanwezige bomen. Dit is steeds maatwerk waarbij afwegingen gemaakt worden tussen het behoud en de impact ten gevolge de ruimtelijke ontwikkeling. Monumentale bomen wegen daarin zwaarder dan niet monumentale bomen.
- Toepassen van bomen van de 1e en 2e orde grootte met een ambitieleeftijd van minimaal 60 jaar, vrij uitgroeibaar en met voldoende doorwortelbare ruimte. Aanplant en beheer van bomen wordt gedaan conform het Bomenbeleidsplan Weert en Handboek Bomen, zie bijlage 9.
- Keuze van boom- en plantensoort is afhankelijk van bodemtype en grondwaterstand ter plaatse. Grondwaterstand wordt bepaald aan de hand van de infiltratiekansenkaart (bijlage 6).

Dit gaan we doen:

- Bij groter aaneengesloten groen wordt een variatie van bomen, struiken en onderbegroeiing toegepast.
- Groen wordt ingericht op basis van diversiteit (maximaal 10% van het grondgebonden groen van dezelfde soort, 20% van hetzelfde geslacht en 30% van dezelfde familie) aan onderbeplanting (struweel, houtwallen, struiken en kruiden), waarbij uitgegaan wordt van inheemse beplanting, gericht op de Weerter soortenlijst.
- Tussen grotere groenstructuren wordt gebruik gemaakt van natuurlijke verbindingen, zoals singels, faunapassages, ecoduiders etc. om grote afstanden voor diersoorten te overbruggen.
- Diversiteit in boomsoorten is gewenst. Alleen vanuit cultuurhistorische waarden is een monocultuur toegestaan. De keuze van de boomsoort is afhankelijk van de benodigde functie van de bomen (schaduw/voedselbron voor insecten/verbeteren luchtkwaliteit) en wordt bepaald aan de hand van de bomentabel met de filter 'inheems' (www.bomentabel.nl). Hiervan kan gemotiveerd worden afgeweken, waarbij klimaat een reden kan zijn om voor een ander soort te kiezen.
- Binnen een straal van 2 m van de boom is bij voorkeur geen verharding aanwezig, tenzij de locatie door de functie een andere inrichting vereist.

8 Invloed Programma GroenBlauw op andere programma's

Het vergroenen en verblauwen van Weert is niet een opgave die op zichzelf staat. Hiervoor werken we nauw samen met onze partners in de regio (gemeenten in Noord- en Midden-Limburg, waterschap Limburg, WML en Provincie Limburg), onze groene en blauwe belangenorganisaties en woningcorporaties.

Daarnaast vraagt het vergroenen en verblauwen van Weert ook veel van de buitenruimte. Een integrale en duurzame afweging is dan ook één van de vereisten. Door diverse belanghebbenden bij elkaar te brengen, kunnen we gezamenlijk werken aan oplossingen die zowel ecologisch als sociaaleconomisch waardevol zijn. Hiervoor sluiten we aan op en stemmen we af met de onderstaande omgevingsprogramma's:

- **Bedrijventerreinen:** Voor meer groen en blauw op de bedrijventerreinen is een sterk communicatietraject nodig met goede voorbeelden om ondernemers te verleiden. De aanwezigheid van groen en blauw bevordert het pauzeklimaat en draagt bij in het tegengaan van hittestress. Groen en blauw moet dan ook deel uitmaken van het actieprogramma van de bedrijventerreinen.
- **Binnenstad:** Eén van de aandachtswijken waar veel opgaven bij elkaar komen is de binnenstad. De aanwezigheid van groen (zowel kwalitatief als kwantitatief), het verminderen van hittestress, voldoende schaduwplekken en het voorkomen van wateroverlast zijn opgaven om de kwaliteit van de leef- en werkomgeving van de bewoners, bedrijven en bezoekers te bevorderen. Een gebiedsplan voor de binnenstad dient de vergroeningskansen en klimaatmaatregelen in combinatie met de centrumfunctie inzichtelijk te maken.
- **Buitengebied:** In het buitengebied ligt de opgave om de GroenBlauwe gebieden met het buitengebied te verbinden en de stadsrandzones verder vorm te geven. Gekoppeld aan verbindingzones en groenstructuren worden recreatieve routes verbonden om sporten en ontspannen te stimuleren.
- **Mobiliteitsplan 2030:** Er ligt grote druk op het gebruik van de beschikbare openbare ruimte voor een veelheid aan functies. Door vroegtijdig de integrale opgave in beeld te brengen kunnen slimme combinaties gemaakt worden.
- **Programma Energie:** Deze opgave vraagt ook veel ruimte van zowel de onder- als de bovengrond. Hier moet met name gezocht worden naar koppelkansen zodat we straten niet 2 keer moeten openbreken en zijn we waakzaam bij graafwerkzaamheden rondom bomen. Daar waar bomen de productie van zonne-energie beperkt stimuleren we initiatiefnemers om elektriciteit lokaal in te kopen.
- **Programma Volkshuisvesting:** In dit programma zit de grote woningbouwopgave. Deze opgave biedt unieke kansen om groen en blauw te integreren in stedelijke ontwikkelingen. Door strategisch gebruik te maken van deze elementen kunnen we bijdragen aan de wateropgave en vergroeningsopgaven zowel in kwaliteit als kwantiteit. Denk hierbij bijvoorbeeld aan gemeenschappelijke tuinen, parken en speelruimtes, groene daken en muren, waterpartijen gecombineerd met ecologie, bewegen en ontmoeten.
- **Parkeerbeleidsplan:** In dit plan worden de doelen en ambities van Weert vertaald naar parkeerkaders die bepalen hoe de gemeente de komende jaren wil omgaan met parkeren. Bij ontwerp en inrichting van de openbare ruimte dient een zorgvuldige afweging gemaakt te worden in de vormgeving en de combinatie van functies.

9 Meerjariginvesteringsprogramma (MIP)

Na het gereedkomen van het Programma GroenBlauw is het van belang dat sturing plaatsvindt op de benoemde uitvoeringsacties én op de achterliggende doelen en belangen. De sleutel tot succes ligt immers niet bij één persoon. Het is een gezamenlijke opgave, maar hierin schuilt direct ook een risico. Iedere discipline, of het nu gaat om welzijn, inclusiviteit, gezondheid, stedenbouw, groen, blauw, mobiliteit, energie, beheer en onderhoud is vanuit zijn 'eigen perspectief' bezig met de leefbaarheid van Weert. We werken vanuit een interdisciplinaire aanpak en aansturing aan de verschillende sectorale opgaves op een juiste wijze afgewogen, passend binnen de ambities voor een gebied of wijk. Deze sturing beperkt zich niet tot één afdeling of organisatie, maar vraagt om een stevige samenwerking ook tussen de verschillende (belangen)organisaties buiten de gemeente. Geen gemakkelijke opgave dus. Maar wel noodzakelijk! Bovendien sluit deze benaderingswijze geheel aan bij de bedoeling van de Omgevingswet om vanuit meer samenhang gewogen keuzes te maken in de fysieke leefomgeving.

Een gezonde en klimaatbestendige leefomgeving vraagt om een doordachte aanpak van groen- en waterbeleid. Dit uitvoeringsprogramma zet de doelen om in concrete maatregelen en projecten die bijdragen aan biodiversiteit, waterbeheer en een duurzame stedelijke en landelijke omgeving. Door middel van een integrale benadering versterken we de samenhang tussen groenstructuren en watersystemen, wat niet alleen de ecologische kwaliteit ten goede komt, maar ook de leefbaarheid en klimaatadaptatie in onze gemeente bevordert. Met dit programma leggen we de basis voor een veerkrachtige en toekomstbestendige inrichting van onze leefomgeving.

Hierbij hebben we de programma's onderverdeeld in 4 pijlers, te weten:

1. Uitvoeringsprogramma 'Onderzoek'
2. Uitvoeringsprogramma 'Beleid, organisatie en communicatie'
3. Uitvoeringsprogramma 'Water'
4. Uitvoeringsprogramma 'Groen'.

Het uitvoeringsprogramma 'Water' sluit in zijn geheel aan bij het kostendekkingsplan Riolering. Onderdeel van het uitvoeringsprogramma water zijn de maatregelen die zijn voortgekomen uit de technische doorrekening van het rioleringssysteem, het Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW) en de wettelijke opgaven vanuit de Kaderrichtlijn Water.

De uitvoeringsprogramma's zijn onderstaand verder uitgewerkt en opgenomen in het meerjariginvesteringsprogramma.

Een aantal van de projecten zoals opgenomen in de verschillende uitvoeringsprogramma's zijn reeds in voorbereiding of in uitvoering. Maatregelen of projecten worden via separate besluitvorming, prioriteiten of vanuit beschikbare middelen voor beheer tot uitvoering gebracht.

Nr.	Project	Thema	Gebieden	Actiehouder	Toelichting	Termijn				
						2025	2026	2027	2028	2029
1.1	Actualisatie Beheerplan waterlichamen Weert 2017-2021	Blauw	Oppervlaktewater	Beheerder riolering en water	Beheerplan actualiseren en aanvullen met monitoren van de waterkwaliteit en waterkwantiteit van het gemeentelijk oppervlaktewater				x	
1.2	Onderzoek niet gerioleerde panden	Blauw	Buitengebied	Beheerder riolering en water	In het buitengebied worden de niet gerioleerde panden in kaart gebracht		x			
1.3	Onderzoek foutaansluitingen	Blauw	Gehele gemeenten	Beheerder riolering en water	Foutaansluitingen inzichtelijk gemaakt om de waterkwaliteit te verbeteren		x			
1.4	Aansluiten op GWSW-server	Blauw	Gehele gemeente	Beheerder riolering en water	Het op orde brengen van het beheer door aan te sluiten op de GWSW-server		x			
1.5	Opstellen monitoringsplan Weertersoorten	Groen	Gehele gemeente	Stadsecoloog	We werken een monitoringsplan uit voor de algemene Weertersoorten	x				
1.6	Monitoren ecologische kwaliteit	Groen	Gehele gemeente	Stadsecoloog	Het monitoren van de ecologische kwaliteit (biodiversiteit) wordt voortgezet, inclusief nulmeting voor de weertersoorten conform biodiversiteitskaart, om de effecten van deze maatregelen te meten. Deze worden ook gecommuniceerd met onze inwoners		x	x	x	x
1.7	Inventarisatie vlieg- en foerageerroute vleermuizen	Groen	Stedelijk gebied	Stadsecoloog	We inventariseren bomenstructuren op gebruik als vlieg- en foerageerroute voor vleermuissoorten		x			
1.8	Bomenstructuurplan	Groen	Gehele gemeente	Beleidsadviseur Groen	Opstellen van een bomenstructuurplan per wijk, zodat op straatniveau duidelijk is welke bomen waar geplant moeten worden bij vervanging		x			
1.9	Uitvoeren stresstesten en risicodialoog	Blauw	Gehele gemeente	Beleidsadviseur Water	De risicodialogen en stresstesten worden in het samenwerkingsverband van Waterpanel Noord uitgevoerd	x				

Uitvoeringsprogramma ‘Beleid, organisatie en communicatie’

Nr.	Project	Thema	Gebieden	Actiehouder	Toelichting	Termijn				
						2025	2026	2027	2028	2029
2.1	Opstellen groen- blauwe regels voor omgevingsplan	Groen en Blauw	Gehele gemeente	Werkgroep omgevingsvisie	Regels t.a.v. groen en blauw (waaronder lozingen en aansluitingen) uitwerken voor omgevingsplan waarbij getoetst wordt op juridische grondslag	x	x			
2.2	Ondersteuning toezicht waterbeheer	Blauw	Ontwikkellocaties	Openbaar gebied	Aannemen van een extra medewerker voor toezicht	x	x	x	x	x
2.3	Vergroten bewustwording biodiversiteit	Groen	Gehele gemeente	Stadsecoloog en communicatie	Heel Weert Observeert zetten we door om inwoners te betrekken en voor het vergroten van de bewustwording. We gebruiken de input van Heel Weert Observeert voor ons ecologisch bermenbeheer	x	x	x	x	x
2.4	Bewustwording- en stimuleringsacties	Groen	Gehele gemeente	Stadsecoloog en communicatie	We werken nieuwe bewustwordings- en stimuleringsacties uit voor het verbeteren van ecologische kwaliteit van bestaande groenvoorzieningen	x	x	x	x	x
2.5	Bewustwording- en stimuleringsacties	Blauw	Gehele gemeente	Beleidsmedewerker blauw	We zetten de afkoppelregeling verder om zoveel mogelijk hemelwater ter plekke te infiltreren	x	x	x	x	x
2.6	Uitwerken Groennorm	Groen	Stedelijk gebied en ontwikkelingsgebieden	Beleidsmedewerker groen	We werken een Groennorm voor Weert verder uit, waarbij rekening wordt gehouden met zowel de kwantiteit als de ecologische kwaliteit van het groen. Hierbij willen we minimaal 95 m2 groen per wooneenheid bij uitbreidingsgebieden		x			

Uitvoeringsprogramma ‘Water’

Nr.	Project	Thema	Gebieden	Actiehouder	Toelichting	Termijn					
						2025	2026	2027	2028	2029	middellang termijn
Grootschalige rioleringsprojecten wijkgerichte aanpak											
3.1	GRP reconstructie Moesel fase 1	Blauw	Moesel	beleidsmedwerker/beheerder water	Integrale gebiedsinrichting waar hemelwater wordt afgekoppeld	x					
3.2	GRP reconstructie Moesel fase 2	Blauw	Moesel	beleidsmedwerker/beheerder water	Integrale gebiedsinrichting waar hemelwater wordt afgekoppeld			x			
3.3	GRP Reconstructie Dr. Schaepmanstraat	Blauw	Groenewoud zuid	beleidsmedwerker/beheerder water	Reconstructie waarbij wordt afgekoppeld en wateroverlast wordt aangepakt				x		
3.4	GRP Reconstructie Biest fase 1	Blauw	Biest	beleidsmedwerker/beheerder water	Integrale gebiedsinrichting waar hemelwater wordt afgekoppeld	x					
3.5	GRP Reconstructie Biest fase 2	Blauw	Biest	beleidsmedwerker/beheerder water	Integrale gebiedsinrichting waar hemelwater wordt afgekoppeld	x					
3.6	GRP Reconstructie Groenewoud noord-west	Blauw	Groenewoud	beleidsmedwerker/beheerder water	Integrale gebiedsinrichting waar hemelwater wordt afgekoppeld				x		
3.7	GRP Reconstructie Groenewoud noord-oost fase 1	Blauw	Groenewoud	beleidsmedwerker/beheerder water	Integrale gebiedsinrichting waar hemelwater wordt afgekoppeld		x				
3.8	GRP Reconstructie Groenewoud noord-oost fase 2	Blauw	Groenewoud	beleidsmedwerker/beheerder water	Integrale gebiedsinrichting waar hemelwater wordt afgekoppeld					x	
3.9	GRP Reconstructie Groenewoud midden	Blauw	Groenewoud	beleidsmedwerker/beheerder water	Integrale gebiedsinrichting waar hemelwater wordt afgekoppeld			x			
3.10	GRP Reconstructie Groenewoud zuid-west	Blauw	Groenewoud	beleidsmedwerker/beheerder water	Integrale gebiedsinrichting waar hemelwater wordt afgekoppeld						x
3.11	GRP Reconstructie Groenewoud zuid	Blauw	Groenewoud	beleidsmedwerker/beheerder water	Integrale gebiedsinrichting waar hemelwater wordt afgekoppeld						x
3.12	GRP Reconstructie Groenewoud zuid-oost	Blauw	Groenewoud	beleidsmedwerker/beheerder water	Integrale gebiedsinrichting waar hemelwater wordt afgekoppeld						x
3.13	GRP Reconstructie Boshoven fase 1	Blauw	Boshoven	beleidsmedwerker/beheerder water	Integrale gebiedsinrichting waar hemelwater wordt afgekoppeld						x
Aanvullende SSW ramingen (o.b.v. SSK ramingen) - hydraulisch functioneren											
3.14	Weert - Leuken en Groenewoud / fase 1 / Houtstraatlossing en Thornstraat	Blauw	Leuken en Groenewoud	beleidsmedwerker/beheerder water	Oplossen knelpunt wateroverlast		x				
3.15	Weert - Leuken en Groenewoud / fase 2 / Tromplaan	Blauw	Leuken en Groenewoud	beleidsmedwerker/beheerder water	Oplossen knelpunt wateroverlast					x	
3.16	Weert - De Groenling en Graswinkellaan	Blauw	Graswinkel	beleidsmedwerker/beheerder water	Oplossen knelpunt wateroverlast			x			
3.17	Weert - Sint Rumoldusstraat	Blauw	Fatima	beleidsmedwerker/beheerder water	Oplossen knelpunt wateroverlast				x		
3.18	Weert - bedrijventerrein De Kempen	Blauw	De kempen	beleidsmedwerker/beheerder water	Oplossen knelpunt wateroverlast					x	
3.19	Stramproy - Wilhelminastraat en Bergerothweg	Blauw	Stramproy	beleidsmedwerker/beheerder water	Oplossen knelpunt wateroverlast						x
3.20	Stramproy - Carolinenstraat	Blauw	Stramproy	beleidsmedwerker/beheerder water	Oplossen knelpunt wateroverlast		x				
3.21	Algemeen / meting dwa De Kempen GEM	Blauw	Gehele gemeente	beleidsmedwerker/beheerder water	Metingen in de riolering ten behoeve van het bepalen van het functioneren		x				
3.22	Algemeen / monitoren overstorten	Blauw	Gehele gemeente	beleidsmedwerker/beheerder water	Bepalen van overstorthoeveelheden gedurende het jaar		x				
Aanvullende SSW ramingen (o.b.v. SSK ramingen) - milieutechnisch functioneren											
3.23	Swartbroek - Ittervoortseweg [sleutelveld 2870] fase 1	Blauw	Swartbroek	beleidsmedwerker/beheerder water	Oplossen knelpunt t.b.v. de KRW-doelstelling		x	x			
3.24	Laar - Rakerstraat [sleutelveld 2875] fase 1	Blauw	Laar	beleidsmedwerker/beheerder water	Oplossen knelpunt t.b.v. de KRW-doelstelling		x	x			
3.25	Stramproy-Vloedmolenweg [sleutelveld 2874] fase 1	Blauw	Stramproy	beleidsmedwerker/beheerder water	Oplossen knelpunt t.b.v. de KRW-doelstelling		x	x			
3.26	Tungelroy-Vloedmolenweg [sleutelveld 2872] fase 1	Blauw	Tungelroy	beleidsmedwerker/beheerder water	Oplossen knelpunt t.b.v. de KRW-doelstelling		x	x			
3.27	Stramproy-West - Breyvin	Blauw	Stramproy	beleidsmedwerker/beheerder water	Oplossen knelpunt t.b.v. de KRW-doelstelling				x		
3.28	Stramproy-Oost - Soutsweg	Blauw	Stramproy	beleidsmedwerker/beheerder water	Oplossen knelpunt t.b.v. de KRW-doelstelling						x
3.29	Weert - VGS Molenakker	Blauw	Molenakker	beleidsmedwerker/beheerder water	Oplossen knelpunt t.b.v. de KRW-doelstelling		x				
3.30	Weert - VGS Centrum Noord	Blauw	Centrum Noord	beleidsmedwerker/beheerder water	Oplossen knelpunt t.b.v. de KRW-doelstelling		x				

Nr.	Project	Thema	Gebieden	Actiehouder	Toelichting	Termijn					Middellang termijn
						2025	2026	2027	2028	2029	
Grootschalige vergroeningsprojecten wijkgerichte aanpak											
4.1	Vergroenen prioriteitswijk Groenewoud Zuid	Groen	Groenewoud	Beleidsmedewerker groen	Integrale gebiedsinrichting waarbij de wijk op kwantiteit en kwaliteit wordt vergroend		x	x	x	x	x
4.2	Vergroenen prioriteitswijk Groenewoud Noord	Groen	Groenewoud	Beleidsmedewerker groen	Integrale gebiedsinrichting waarbij de wijk op kwantiteit en kwaliteit wordt vergroend		x	x	x	x	x
4.3	Vergroenen prioriteitswijk Biest	Groen	Biest	Beleidsmedewerker groen	Integrale gebiedsinrichting waarbij de wijk op kwantiteit en kwaliteit wordt vergroend	x					x
4.4	Vergroenen prioriteitswijk Fatima	Groen	Fatima	Beleidsmedewerker groen	Integrale gebiedsinrichting waarbij de wijk op kwantiteit en kwaliteit wordt vergroend				x		x
4.5	Vergroenen prioriteitswijk Maaspoort	Groen	Maaspoort	Beleidsmedewerker groen	Integrale gebiedsinrichting waarbij de wijk op kwantiteit en kwaliteit wordt vergroend						x
4.6	Vergroenen prioriteitswijk Binnenstad	Groen	Binnenstad	Beleidsmedewerker groen	Integrale gebiedsinrichting waarbij de wijk op kwantiteit en kwaliteit wordt vergroend		x	x	x	x	x
4.7	Vergroenen prioriteitswijk Leuken	Groen	Leuken	Beleidsmedewerker groen	Integrale gebiedsinrichting waarbij de wijk op kwantiteit en kwaliteit wordt vergroend					x	x
4.8	Vergroenen prioriteitswijk Boshoven-Vrakker	Groen	Vrakker	Beleidsmedewerker groen	Integrale gebiedsinrichting waarbij de wijk op kwantiteit en kwaliteit wordt vergroend						x

Bronnenlijst

- Gemeente Weert (2024). Wateroverlast door extreme regenval. Gemeente Weert, geraadpleegd op 08 augustus 2024. <https://www.weert.nl/wateroverlast>
- Gezondheidsmonitor GGD Limburg Noord (2024). Gezondheidsmonitor. GGD Limburg Noord, geraadpleegd op 08 augustus 2024.
- Hugsi (2024). Weert Municipality. Hugsi, geraadpleegd op 08 augustus 2024. https://hugsi.green/cities/Weert_Municipality
- Kennisportaal Klimaatadaptatie (2024). Gevolgen voor de gezondheid. Kennisportaal Klimaatadaptatie, geraadpleegd 27 juni 2024.
- Klimateffectatlas (2024). Afstand tot koelte. Klimateffectatlas, geraadpleegd op 09 juli 2024. <https://www.klimateffectatlas.nl/nl/afstand-tot-koeltekaart>
- Natuurverdubbelers (2020). De Waarde van Groen. De Natuurverdubbelers, 31 maart 2020. <https://www.natuurverdubbelers.nl/de-waarde-van-groen/>
- Nederlands Herseninstituut (2020). Warme nachten: tips ter voorkoming van slaap- en concentratieproblemen. Nederlands Herseninstituut, 12 augustus 2020. <https://herseninstituut.nl/nieuws/warme-nachten-tips-ter-voorkoming-van-slaap-en-concentratieproblemen/>
- Stowa (2024). Hemelwater afkoppelen, goed idee? Stowa, 03 juni 2024. <https://www.stowa.nl/nieuws/hemelwater-afkoppelen-goed-idee>
- Strategische visie Weert (2021). Strategische Visie 'Werken aan Weert 2030' – Verwonder je in de groene thuishaven Weert. Gemeente Weert, 17 februari 2021. <https://www.weert.nl/strategische-visie-weert>
- Vreke, J., & Salverda, I. E. (2009). Kwaliteit leefomgeving en stedelijk groen (No. 169). Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu.
- WUR (2018). Zeven redenen om te investeren in een groene stad. Wageningen University & Research, 20 februari 2018. <https://www.wur.nl/nl/show-longread/zeven-redenen-om-te-investeren-in-een-groene-stad.htm>
- WUR (2019). Groen: goed voor de gezondheid. Wageningen University & Research, 18 oktober 2019. <https://www.wur.nl/nl/show-longread/groen-goed-voor-de-gezondheid.htm>
- Hugsi (2024). Weert Municipality. Hugsi, geraadpleegd op 08 augustus 2024. https://hugsi.green/cities/Weert_Municipality
- TNO, gd Factsheet Climate Proof Cities, Hittestress, <https://www.tno.nl/media/3959/factsheet-hittestress.pdf>
- Rijksoverheid 2024. Handreiking Groen in en om de stad, mei 2024
- WBL, 2024, Systeemoverzicht Stedelijk Water Weert

Postbus 950
6000 AZ Weert
www.weert.nl